

**ΤΟΜΕΙΣ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ &
ΕΡΓΟΛΗΠΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΡΓΩΝ
(ΤΣΜΕΔΕ)**

PRUDENTIAL ACTUARIAL SOLUTIONS LTD
ΑΝΑΛΟΓΙΣΤΙΚΕΣ ΜΕΛΕΤΕΣ & ΛΥΣΕΙΣ
ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΚΙΝΔΥΝΟΥ
Β.ΜΑΡΓΙΟΣ & ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ Ε.Π.Ε.

ΑΘΗΝΑ, 29/03/2016

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΗ ΠΕΡΙΛΗΨΗ	1.3
1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ – ΔΙΑΝΕΜΗΤΙΚΑ/ΚΕΦΑΛΑΙΟΠΟΙΗΤΙΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ	1.5
2. ΣΚΟΠΟΣ - ΒΑΣΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ.....	2.16
3. ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	3.17
4. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ - ΠΑΡΑΔΟΧΕΣ	4.27
5. ΑΝΑΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	5.32
6. ΑΝΑΛΟΓΙΣΤΙΚΟ ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΡΟΕΣ.....	6.38
7. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ – ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ.....	7.48

ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΗ ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Με εντολή του ΤΕΕ εκπονήθηκε η παρούσα αναλογιστική μελέτη από την εταιρία «PRUDENTIAL ACTUARIAL SOLUTIONS LTD Αναλογιστικές Μελέτες και Λύσεις Διαχείρισης Κινδύνου - Β. Μαργιός & Συνεργάτες ΕΠΕ», ώστε να διερευνηθεί η μακροχρόνια βιωσιμότητα και χρηματοοικονομική σταθερότητα του ΤΣΜΕΔΕ. Στην παρούσα μελέτη εξετάστηκαν τρία σενάρια:

- Το πρώτο σενάριο εξετάζει τη μακροχρόνια βιωσιμότητα του ΤΣΜΕΔΕ **σύμφωνα με τις ειδικές και καταστατικές διατάξεις, όπως ισχύουν σήμερα**, ημερομηνία αναφοράς της μελέτης, δηλαδή με βάση το σημερινό ισχύον σταθερό επίπεδο εισφορών / παροχών των ελεύθερων επαγγελματιών, χωρίς να υιοθετείται η κλιμάκωση των εισφορών και των παροχών των 14 ασφαλιστικών κατηγοριών του Νόμου 3986/2011.
- Το δεύτερο σενάριο εξετάζει τη μακροχρόνια βιωσιμότητα του ΤΣΜΕΔΕ, σύμφωνα με τις ειδικές και καταστατικές διατάξεις, **υιοθετώντας άμεσα την κλιμάκωση των εισφορών** (όσοι μηχανικοί έχουν προϋπηρεσία άνω των τριών ετών μετακινούνται άμεσα στην 2^η ασφαλιστική κλάση και εξελίσσονται ανοδικά οι εισφορές τους στο μέλλον), αλλά και των παροχών των ελεύθερων επαγγελματιών ασφαλισμένων, με βάση τις προβλέψεις του ν.3986/2011
- Το τρίτο σενάριο, εξετάζει τη μακροχρόνια βιωσιμότητα στην περίπτωση που ισχύσει το σχέδιο νόμου του Υπουργείου Εργασίας με τις βελτιώσεις / εκπτώσεις που έχει προτείνει για τα πρώτα 3 χρόνια εφαρμογής του.

Τα βασικά συμπεράσματα της μελέτης είναι τα εξής:

- Η βιωσιμότητα των τριών κλάδων του ΤΣΜΕΔΕ (Κύρια Σύνταξη, Επικουρική & ΕΦΑΠΑΞ) υπό την παρούσα κατάσταση (με σταθερό επίπεδο εισφορών) ξεπερνά τα 40 έτη.
- Η πρόταση του Υπουργείου μπορεί να βελτιώνει τη ρευστότητα και να προκαλεί πρόσκαιρη «λογιστική ισορροπία» (εάν δεν επηρεαστεί η εισπραξιμότητα), αλλά μακροπρόθεσμα δημιουργεί «αναλογιστική ανισορροπία».

B. ΜΑΡΓΙΟΣ & ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ ΕΠΕ

- Η πρόταση του Υπουργείου μεταφέρει τα βάρη του Ταμείου στις νέες γενεές των ασφαλισμένων (και ιδιαίτερα στην κατηγορία των ελευθέρων επαγγελματιών), αφού καλούνται να εισφέρουν υπέρμετρα (υπερδιπλάσια) σε σχέση με τις παροχές που θα λάβουν.

Με εκτίμηση,

B. ΜΑΡΓΙΟΣ

A. ΖΥΜΠΙΔΗΣ

B. ΜΠΕΤΣΗΣ

K.ΝΙΚΟΛΑΟΥ

Αδειούχος

Αδειούχος

Σύμβουλος

Σύμβουλος

Αναλογιστής,

Αναλογιστής,

Αναλογιστής

Αναλογιστής

B.Sc.,M.Sc.

Επίκουρος

Κοιν.Ασφάλισης,

Κοιν.Ασφάλισης,

Καθηγητής Ο.Π.Α.

M.Sc, PhDc

M.Sc.,MBA

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ – ΔΙΑΝΕΜΗΤΙΚΑ/ΚΕΦΑΛΑΙΟΠΟΙΗΤΙΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ

1.1. Η θεμελίωση της αρχής της κοινωνικής αλληλεγγύης

Η κατοχύρωση της κοινωνικής ασφάλισης στο άρθρο 22 παρ. 5 του Συντάγματος αποτελεί θεμέλιο για τη διασφάλιση ενός ελάχιστου ορίου διαβίωσης των ασφαλισμένων. Υπό το πρίσμα τόσο της αρχής του κοινωνικού κράτους δικαίου όσο και της προστασίας της αξίας του ανθρώπου κατά το άρθρο 2 παρ. 1 του Συντάγματος, η κοινωνική ασφάλιση διευρύνεται πέραν της ασφαλιστικής αρχής ενσωματώνοντας και την αρχή της κοινωνικής αλληλεγγύης.

Ο θεσμός της κοινωνικής ασφάλισης δεν καλύπτει μόνο την αναπλήρωση του επαγγελματικού εισοδήματος σε περιπτώσεις επέλευσης συγκεκριμένων κινδύνων, αλλά εγγυάται ταυτόχρονα ένα ελάχιστο όριο αγαθών ή προϋποθέσεων που κρίνονται αναγκαίες για τη διαβίωση των ασφαλισμένων.

Με γνώμονα την αναγνώριση της αρχής της κοινωνικής αλληλεγγύης ως στοιχείου του πυρήνα του κοινωνικοασφαλιστικού θεσμού, εκτιμώνται ως αντισυνταγματικές εκείνες οι επιλογές του κοινού νομοθέτη που περιορίζουν υπέρμετρα τα ελάχιστα όρια κοινωνικοασφαλιστικών παροχών.

Η σχετικοποίηση του αμιγώς ανταποδοτικού χαρακτήρα των ασφαλιστικών παροχών αποτελεί εφαρμογή των αρχών της κοινωνικής αλληλεγγύης και της αλληλεγγύης μεταξύ των ασφαλισμένων, που απορρέουν επίσης από τη συστηματική ερμηνεία του άρθρου 22 παρ. 5 του Συντάγματος με τη συνταγματική επιταγή για πραγματοποίηση της κοινωνικής προόδου μέσα σε δικαιοσύνη, όπως εξαγγέλλεται στο άρθρο 25 παρ.2 και 4 του Συντάγματος και κωδικοποιείται ως κοινωνική αρχή στο άρθρο 25 παρ. 1 αυτού.

Η συγκρότηση του θεσμού της κοινωνικής ασφάλισης θεμελιώθηκε, κατά την πρώτη φάση διαμόρφωσής του, στην αποδέσμευση του ύψους των εισφορών και παροχών από τις πιθανότητες επέλευσης του κινδύνου και συνδέθηκε με την ικανότητα εισφοράς των ασφαλισμένων. Ήδη, με το σταδιακό αναπροσανατολισμό της κοινωνικής ασφάλισης προς την επίδιξη ευρύτερων στόχων κοινωνικής

B. ΜΑΡΓΙΟΣ & ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ ΕΠΕ

ασφάλειας, υπό το πρίσμα και της αρχής του κοινωνικού κράτους δικαίου, η επαγγελματική αλληλεγγύη εμπλουτίζεται με το αίτημα αναδιανομής του κοινωνικού προϊόντος, συναρτώντας το ύψος των παροχών όχι αποκλειστικά με την ικανότητα εισφοράς των ασφαλισμένων αλλά και με τη διασφάλιση ενός ελάχιστου ορίου διαβίωσης.

Ασφαλώς η συναγωγή των πολύπλευρων εκφάνσεων συνταγματικής προστασίας που απορρέουν από το άρθρο 22 παρ.5 του Συντάγματος προϋποθέτει την εξαντλητική επεξεργασία του κανονιστικού περιεχομένου της εν λόγω διάταξης. Οι ενίοτε νεωτεριστικές αυτές εκφάνσεις παραμένουν σε λανθάνουσα κατάσταση μέχρις ότου επιτακτικές ανάγκες της Ελληνικής κοινωνίας επιβάλλουν στο Δικαστήριο να τις αφυπνίσει.

Πέραν, βέβαια των κανονιστικών δεσμεύσεων που τίθενται στον κοινό νομοθέτη από τη διάταξη του άρθρου 22 παρ. 5 του Συντάγματος, σημαντικοί περιορισμοί και εγγυήσεις του κοινωνικοασφαλιστικού θεσμού προκύπτουν επίσης από μια σειρά άλλων συνταγματικών επιταγών, κυρίως από την αρχή της ισότητας (άρθρο 4 παρ. 1 και 2 Συντ.), την προστασία της περιουσίας (άρθρο 17 παρ. 1 Συντ.), την αρχή της αναλογικότητας (άρθρο 25 παρ. 1 εδ. δ' Συντ.) και την αρχή της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης. Η μεταρρύθμιση του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης προφανώς καθιστά ακόμη επιτακτικότερη τη διαρκή αναγωγή όλων των κρατικών εξουσιών στις συνταγματικές αυτές εγγυήσεις.

1.2. Τα απρόσβλητα χαρακτηριστικά του θεσμού της κοινωνικής ασφάλισης

Ο απαραβίαστος πυρήνας του θεσμού της κοινωνικής ασφάλισης, τον οποίο διασφαλίζει η θεσμική εγγύηση του άρθρου 22 παρ. 5 Συντ., καλύπτει τα βασικά χαρακτηριστικά της κοινωνικοασφαλιστικής προστασίας ως προς την οργάνωση, τη διοίκηση και τη χρηματοδότηση των ασφαλιστικών οργανισμών, την έκταση των ασφαλιζόμενων κινδύνων και τις προϋποθέσεις των ασφαλιστικών παροχών. Η επιδίωξη του συνταγματικού σκοπού της κοινωνικής ασφάλισης είναι νοητή στο πλαίσιο μιας συγκεκριμένης τεχνικής και υλοποιείται με κάποια ιδιαίτερα

B. ΜΑΡΓΙΟΣ & ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ ΕΠΕ

οργανωτικά μέσα, των οποίων η αλλοίωση αντίκειται στη συνταγματική προστασία του κοινωνικοασφαλιστικού θεσμού. Υπό αυτό το πρίσμα, οι νομοθετικές μεταρρυθμίσεις του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης δεν είναι συνταγματικώς ανεκτό να θίξουν τον πυρήνα του θεσμού, η δε ενδεχόμενη μείωση της παρεχόμενης προστασίας πρέπει αφενός να υπακούει στις αρχές της ισότητας και της αναλογικότητας και, αφετέρου, να δικαιολογείται από ένα δυσμενές οικονομικό περιβάλλον ή μια αδήριτη οικονομική αναγκαιότητα.

Ο θεσμός της κοινωνικής ασφάλισης διέπεται εν πρώτοις από έξι θεμελιώδεις αρχές: την αρχή της ανταποδοτικότητας, την αρχή της καθολικότητας, την αρχή της υποχρεωτικότητας, την αρχή του δημόσιου χαρακτήρα της υποχρεωτικής ασφάλισης, την αρχή της προστασίας του ασφαλιστικού κεφαλαίου και την αρχή της κοινωνικής αλληλεγγύης.

Η αλληλεπίδραση των αρχών αυτών και η συνεκτική του αποτύπωση στη θεσμική διάπλαση του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης συνεπάγεται τη συγκρότηση ενός πλαισίου απρόσβλητου από τις ρυθμιστικές παρεμβάσεις του κοινού νομοθέτη. Η συναγωγή των εν λόγω αρχών επιτυγχάνεται με την ανάλυση του εννοιολογικού περιεχομένου της κοινωνικής ασφάλισης, την οποία κατευθύνει αφενός η κατά την εν ισχύ θέση του Συντάγματος υφιστάμενη νομοθετική διαμόρφωση της εν τω συνταγματικώ κειμένω χρησιμοποιούμενης έννοιας και, αφετέρου, η επελθούσα μεταγενέστερη διαμόρφωση.

ΔΙΑΝΕΜΗΤΙΚΑ – ΚΕΦΑΛΑΙΟΠΟΙΗΤΙΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ

Τα ασφαλιστικά συστήματα που λειτουργούν έχοντας ως στόχο την χορήγηση οικονομικών παροχών σε πληθυσμιακές ομάδες οι οποίες για αντικειμενικούς λόγους αδυνατούν να εξασφαλίσουν εισοδήματα από εργασία, θεωρούνται πλέον, κοινωνικά αναγκαία. Τέτοια ασφαλιστικά συστήματα στοχεύουν στην οικονομική εξασφάλιση των ατόμων που αποχωρούν από την εργασία τους λόγω γήρατος ή αναπηρίας καθώς και των μελών της οικογένειας των θανόντων. Στο επίπεδο της κοινωνικής ασφάλισης, τη σοβαρή ευθύνη της υλοποίησης αυτών των παροχών έχουν αναλάβει οι κοινωνικοί φορείς (ταμεία) κύριας και επικουρικής ασφάλισης.

Η επιτυχία ενός ασφαλιστικού συστήματος κρίνεται αποκλειστικά από έναν παράγοντα: από τη δυνατότητά του να αντεπεξέρχεται στις υποχρεώσεις του, να υλοποιεί δηλαδή τις παροχές που εκ των προτέρων καθορίζει και υπόσχεται στα ασφαλισμένα μέλη του. Για να είναι σε θέση να φέρει εις πέρας το έργο του, το ασφαλιστικό σύστημα οφείλει ανά πάσα στιγμή να συναθροίζει τους αναγκαίους πόρους. Συγκεκριμένα, για να θεωρηθεί ένα ασφαλιστικό σύστημα επιτυχημένο, δεν αρκεί μόνον να μπορεί να αντεπεξέλθει στο μέσο κόστος των παροχών, αλλά να έχει τη δυνατότητα να καλύψει και το κόστος των μελλοντικών παροχών όταν έρθει η στιγμή να καταβληθούν.

Το κεντρικό πρόβλημα της χρηματοδότησης των ασφαλιστικών παροχών και κυρίως των συντάξεων, αφορά στη χρονική κατανομή των πόρων σε σχέση με τις υποχρεώσεις του φορέα. Το άμεσο κόστος για ένα συνταξιοδοτικό φορέα προέρχεται από την καταβολή συντάξεων στους ήδη συνταξιούχους του. Πέρα από αυτό όμως ο φορέας πρέπει να είναι σε θέση να καλύπτει συνεχώς στο μέλλον το κόστος των παροχών τόσο των συνταξιούχων όσο και των ενεργών μελών του. Καθώς το δεύτερο αυτό κόστος έχει μακροπρόθεσμο χαρακτήρα, αποκτά ιδιαίτερη σημασία ποιο τμήμα του συνολικού κόστους καλούνται να καλύψουν οι εισφορές, που αποτελούν τη βασική πηγή εσόδων του φορέα. Με άλλα λόγια, το κρίσιμο

B. ΜΑΡΓΙΟΣ & ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ ΕΠΕ

σημείο που διαχωρίζει τα διαφορετικά συστήματα χρηματοδότησης είναι τμήμα του συνολικού κόστους που «αναγνωρίζεται» και χρηματοδοτείται.

Εάν αναγνωρίζεται μόνο το άμεσο κόστος, τότε η εισφορά τίθεται σε τέτοιο επίπεδο, ώστε το σύνολο των εισφορών που εισπράττονται να είναι επαρκές για να καλύψει τις άμεσες υποχρεώσεις προς τους τωρινούς συνταξιούχους. Αντίθετα, εάν αναγνωρίζεται το μακροπρόθεσμο κόστος, η εισφορά τίθεται σε ύψος που επιτρέπει την ολική ή εν μέρει κεφαλαιοποίηση ώστε να αντιμετωπισθούν οι μελλοντικές υποχρεώσεις του φορέα. Οι δυο αυτές μέθοδοι (συστήματα) χρηματοδότησης είναι γνωστές ως «διανεμητικό σύστημα» και «κεφαλαιοποιητικό σύστημα» αντίστοιχα.

1.3. Το διανεμητικό σύστημα

Το διανεμητικό σύστημα χρησιμοποιείται για τη χρηματοδότηση του μεγαλύτερου τμήματος των παροχών της κοινωνικής ασφάλισης στην Ελλάδα αλλά και σε πλήθος άλλων χωρών. Θεωρείται θεμελιώδης παράγοντας στο κοινωνικό – οικονομικό σύστημα και στην κουλτούρα του ελληνικού λαού και αναγκαίο σύστοιχο της κοινωνικής αλληλεγγύης και συνοχής των γενεών. Η βασική αρχή της λειτουργίας του είναι εξαιρετικά απλή. Από τις εισφορές της παρούσας γενιάς εργαζομένων χρηματοδοτούνται οι παροχές της παρούσας γενιάς συνταξιούχων. Όταν με τη σειρά της η τωρινή γενιά των εργαζομένων αποχωρήσει από την εργασία, οι τότε εργαζόμενοι θα κληθούν να χρηματοδοτούν το κόστος των συντάξεων με τις εισφορές που καταβάλουν. Επομένως, σε ένα θεωρητικά ιδανικό διανεμητικό σύστημα, οι δαπάνες θα πρέπει να είναι ίσες με τις εισπράξεις από τις εισφορές, χωρίς να δημιουργείται ούτε αποθεματικό από τυχόν πλεονάσματα ούτε και χρέη από τυχόν ελλείμματα.

Πίσω από αυτή την θεμελιώδη αρχή που συνήθως αποκαλείται «συμβόλαιο των γενεών» (το οποίο βεβαίως πάντοτε «υπογράφεται» μονομερώς από την παρούσα γενιά, αλλά βαρύνει την επόμενη), εμφωλεύει η απαίτηση ικανοποίησης μιας απλής παραδοχής: Για να λειτουργεί αποτελεσματικά το διανεμητικό σύστημα χρηματοδότησης, θα πρέπει να υπάρχει συνεχώς επαρκής αριθμός ενεργών

B. ΜΑΡΓΙΟΣ & ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ ΕΠΕ

ασφαλισμένων, σημαντικά υψηλότερος του αντίστοιχου των συνταξιούχων. Αυτός είναι ουσιαστικά ο μοναδικός τρόπος για να εξασφαλιστεί η χρηματοδότηση των παροχών που έχει «εγγυηθεί» το σύστημα ασφάλισης, με δεδομένο το ποσοστό εισφορών επί της μισθοδοσίας. Επιπλέον, σε αυτή τη φαινομενικά απλή σχέση λειτουργίας, είναι εντυπωσιακό το πλήθος των λοιπών μεταβλητών, πέρα από τον αριθμό των ενεργών ασφαλισμένων σε σχέση με τον αντίστοιχο των συνταξιούχων, που υπεισέρχονται και επηρεάζουν με την σειρά τους τη λειτουργία και τη βιωσιμότητα του διανεμητικού συστήματος. Ενδεικτικά αναφέρουμε το επίπεδο της παραγωγικότητας, τις ηλικίες έναρξης και λήξης της ενεργούς υπηρεσίας, τις μισθολογικές ή συνταξιοδοτικές δαπάνες κλπ.

Στη πράξη, διάφοροι παράγοντες μπορούν να διαταράξουν σημαντικά το λόγο του αριθμού των ενεργών προς τους συνταξιούχους, επηρεάζοντας σημαντικά την οικονομική ισορροπία του συστήματος. Λόγω δε του μακροπρόθεσμου χαρακτήρα τόσο των παροχών όσο και της φύσης που διαταράσσουν την ισορροπία, τα προβλήματα χρηματοδότησης που ανακύπτουν είναι σοβαρά και συχνά μη αναστρέψιμα. Η υπογεννητικότητα και η ανεργία οδηγούν σε σταδιακή μείωση του αριθμού των εργαζομένων ανά συνταξιούχο, ενώ η συνεχής αύξηση του προσδόκιμου επιβίωσης διογκώνει περαιτέρω τον αριθμό των συνταξιούχων. Το αποτέλεσμα είναι να καθίσταται αναγκαία η επέμβαση στο επίπεδο των παροχών, στο επίπεδο των εισφορών ή και στα δύο.

Η μεν αύξηση του ποσοστού των εισφορών, έχει προφανή αποτελέσματα τόσο στο βιοτικό επίπεδο των εργαζομένων όσο και στο κόστος της εργασίας, την παραγωγικότητα, την ανταγωνιστικότητα, την ανεργία κ.λπ. Η δε μείωση των παροχών καταβαλλομένων ή μελλοντικών, αθετεί μια από τις βασικές και εκ των προτέρων δεσμεύσεις του ασφαλιστικού συστήματος (δηλαδή το ύψος της παροχής) έναντι των ασφαλισμένων του μελών, υποσκάπτοντας την αξιοπιστία του, αλλά κυρίως θίγει μια από τις πλέον ευπαθείς ομάδες της κοινωνίας, αυτές που για διάφορους λόγους αδυνατούν να εξασφαλίσουν εισοδήματα από προσωπική εργασία. Δυστυχώς, ακόμη και τόσο επώδυνες επεμβάσεις στο επίπεδο παροχών - εισφορών συχνά δεν είναι ικανές να λύσουν το πρόβλημα μακροπρόθεσμα, εφόσον

B. ΜΑΡΓΙΟΣ & ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ ΕΠΕ

οι αιτίες που το δημιουργούν εξακολουθούν να υφίστανται ενώ από την άλλη μπορούν να οδηγήσουν σε φαύλο κύκλο διόγκωσης του.

Είναι φανερό ότι στην περίπτωση που ο αριθμός των ασφαλισμένων που εισφέρουν δεν αυξάνεται με το πέρασμα του χρόνου και εφόσον η μόνη πηγή χρηματοδότησης είναι οι εισφορές των ενεργών, το διανεμητικό σύστημα χρηματοδότησης είναι καταδικασμένο να διαβρώνεται μέχρις ότου υποστεί αργά ή γρήγορα οικονομική κατάρρευση. Η μόνη οδός για την εξασφάλιση της βιωσιμότητας του σε αυτές τις συνθήκες, είναι η ύπαρξη εξωτερικής και ανεξάρτητης πηγής χρηματοδότησης η οποία θα είναι σε θέση να καλύπτει επαρκώς το έλλειμμα που συνεχώς θα δημιουργείται.

Στις αμέσως προσεχείς δεκαετίες, το νέο δημογραφικό σκηνικό που διαμορφώνεται για τις χώρες της Ε.Ε., με κύρια χαρακτηριστικά τη συρρίκνωση και την αναπόφευκτη γήρανση τόσο του συνολικού πληθυσμού όσο και του πληθυσμού σε ηλικία εργασίας, θέτει υπό σοβαρή αμφισβήτηση τους θεσμούς και τις πολιτικές που διαμορφώθηκαν σε εποχές κατά τις οποίες οι δημογραφικές προοπτικές ήταν εντελώς διαφορετικές.

1.4. Το κεφαλαιοποιητικό σύστημα (Αρχή Ανταποδοτικότητας)

Η αρχή πάνω στην οποία στηρίζεται η λειτουργία του κεφαλαιοποιητικού συστήματος είναι λιγότερο απλή, αλλά περισσότερο ορθολογική και αποτελεσματική. Σε γενικές γραμμές, η λειτουργία του βασίζεται στην απαίτηση της ύπαρξης σε κάθε χρονική στιγμή ισότητας μεταξύ της παρούσας αξίας των υποχρεώσεων του ασφαλιστικού φορέα και της παρούσας αξίας των περιουσιακών του στοιχείων. Στα περιουσιακά στοιχεία συμπεριλαμβάνονται οι εισφορές που αναμένεται να λάβει ο φορέας καθώς και το απόθεμα που έχει δημιουργηθεί μέχρι εκείνη την στιγμή και οι πρόσοδοι που προκύπτουν από την επένδυση του.

Στη πράξη, εφαρμογή αυτής της αρχής σε ένα νεοϊδρυόμενο φορέα που δεν έχει ακόμη συνταξιούχους, σημαίνει κεφαλαιοποίηση των εισφορών και δημιουργία αποθέματος που επενδύεται. Με την πάροδο των ετών το απόθεμα διογκώνεται

B. ΜΑΡΓΙΟΣ & ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ ΕΠΕ

τόσο από τις εισφορές όσο και από τις αποδόσεις της επένδυσης του και χρηματοδοτεί τις παροχές όταν αρχίσουν να καταβάλλονται.

Με ένα τέτοιο σχεδιασμό, η κάθε γενιά ασφαλισμένων ουσιαστικά αποταμιεύει για να καλύψει τις δικές της κυρίως παροχές και έτσι παύει η ισορροπία του συστήματος να εξαρτάται από τους σχετικούς αριθμούς ενεργών ασφαλισμένων και συνταξιούχων. Ακόμη και αν ο αριθμός των συνταξιούχων είναι πολλαπλάσιος αυτού των ενεργών, δεν παρουσιάζεται πρόβλημα στη χρηματοδότηση των παροχών τους, εφόσον με τις εισφορές που η παρούσα γενιά των συνταξιούχων κατέβαλε όταν ήταν ενεργή, έχει δημιουργηθεί επαρκές απόθεμα.

Πέρα από την ανεξαρτησία του από τους δημογραφικούς παράγοντες, ίσως το πιο βασικό πλεονέκτημα που έχει το κεφαλαιοποιητικό σύστημα είναι ότι εισάγει μία επιπλέον πηγή χρηματοδότησης, τα έσοδα από την επένδυση του αποθέματος. Πράγματι, ένα τμήμα του συνολικού κόστους των παροχών καλύπτεται από τις αποδόσεις των επενδύσεων. Κατά συνέπεια, για δεδομένο ύψος παροχών, όσο μεγαλύτερες είναι οι πρόσοδοι από την επένδυση του αποθέματος, τόσο χαμηλότερες είναι οι εισφορές που απαιτούνται.

Στο πλαίσιο του κεφαλαιοποιητικού συστήματος, υπάρχουν πολλές διαφορετικές μέθοδοι χρηματοδότησης – αποθεματοποίησης, οι οποίες διαφέρουν στο ρυθμό «αναγνώρισης» και κάλυψης του κόστους των παροχών. Σε αντίθεση όμως με το διανεμητικό σύστημα, κάθε μια από αυτές μπορεί να εξασφαλίσει ευστάθεια και επάρκεια στη χρηματοδότηση των παροχών σε μακρόχρονη βάση.

1.5. Η αναλογιστική μελέτη ενός ασφαλιστικού φορέα

Η επαρκής χρηματοδότηση προϋποθέτει ρεαλιστικές εκτιμήσεις για το κόστος των παροχών που ο ασφαλιστικός φορέας θα κληθεί να καταβάλλει στο μέλλον. Η εκτίμηση του κόστους των παροχών όμως, δεν είναι ένα απλό πρόβλημα, κυρίως λόγω της φύσης των οικονομικών υποχρεώσεων του ασφαλιστικού φορέα. Πράγματι, σε φυσιολογικές συνθήκες, το μεγαλύτερο τμήμα των υποχρεώσεων του φορέα έχει μακροπρόθεσμο χαρακτήρα. Όταν δε, όπως είναι και το συνηθέστερο, το ύψος των παροχών εξαρτάται από τη διάρκεια ασφάλισης των μελών, η

B. ΜΑΡΓΙΟΣ & ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ ΕΠΕ

οικονομική υποχρέωση που έχει αναλάβει ο φορέας ασφάλισης «κτίζεται» σταδιακά με την πάροδο του χρόνου και συνεπώς είναι συνεχώς μεταβαλλόμενη.

Η καταβολή κάθε παροχής χαρακτηρίζεται επιπλέον και από άλλες πηγές αβεβαιότητας. Όταν πρόκειται για συντάξεις γήρατος, το ποσό που θα απαιτηθεί για την κάλυψη τους είναι αβέβαιο, καθώς η διάρκεια ζωής του κάθε ασφαλιζομένου μέλους δεν είναι εκ των προτέρων γνωστή. Ακόμη, αβέβαιες είναι και οι υποχρεώσεις που σχετίζονται με τυχαίους κινδύνους όπως είναι η αναπηρία ή ο θάνατος, καθώς ούτε το ύψος τους είναι γνωστό αλλά ούτε και ο χρόνος που θα απαιτηθεί να καταβληθούν.

Η αναλογιστική επιστήμη έχει αναπτύξει μεθόδους που αντιμετωπίζουν με επιτυχία τόσο την αβεβαιότητα όσο και το μακροπρόθεσμο χαρακτήρα των υποχρεώσεων ενός συνταξιοδοτικού φορέα. Μία αναλογιστική μελέτη χρησιμοποιεί αυτές τις μεθόδους ώστε να αποδώσει μια ολοκληρωμένη και ρεαλιστική εικόνα της τρέχουσας οικονομικής κατάστασης του φορέα. Κατά τη συνήθη πρακτική, μία αναλογιστική μελέτη περιλαμβάνει δύο τμήματα: την αναλογιστική αποτίμηση και την προβολή χρηματοροών.

Κύριο έργο της αναλογιστικής αποτίμησης είναι η αποτίμηση των μακροπρόθεσμων οικονομικών υποχρεώσεων και τα έσοδα του συνταξιοδοτικού φορέα (actuarial valuation). Με αυτό τον τρόπο, εξετάζεται εάν μακροπρόθεσμα, ο φορέας χρηματοδοτείται επαρκώς. Όταν η αναλογιστική παρούσα αξία των μελλοντικών υποχρεώσεων υπερβαίνει αυτή των μελλοντικών εσόδων, τότε ο φορέας παρουσιάζει αναλογιστικό έλλειμμα. Δηλαδή, με βάση τη παρούσα κατάσταση και λογικές παραδοχές για το μέλλον, σε μια τέτοια περίπτωση ο συνταξιοδοτικός φορέας δεν είναι σε θέση να ανταπεξέλθει στις μελλοντικές (συχνά δε και στις παρούσες) υποχρεώσεις του, χωρίς αλλαγή τόσο του ύψους των εισφορών όσο και των παροχών. Το αναλογιστικό έλλειμμα αφορά ουσιαστικά στη μη χρηματοδοτούμενη υποχρέωση, στο τμήμα δηλαδή των παροχών το οποίο δεν αντικρίζεται από ίσης αξίας περιουσιακά στοιχεία (υπάρχοντα ή μελλοντικά) και το οποίο κατά συνέπεια, δεν θα μπορεί να καλυφθεί όταν ανακύψει.

B. ΜΑΡΓΙΟΣ & ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ ΕΠΕ

Αντίθετα, όταν η αναλογιστική παρούσα αξία των εσόδων είναι υψηλότερη από αυτή των παροχών, ο φορέας παρουσιάζει αναλογιστικό πλεόνασμα. Σε αυτή την περίπτωση, τα τρέχοντα περιουσιακά στοιχεία του φορέα και αυτά που αναμένεται να αποκτηθούν μελλοντικά, υπερκαλύπτουν την συνολική υποχρέωση για την καταβολή των παροχών. Κατ' επέκταση, το αναλογιστικό πλεόνασμα μπορεί να χρησιμοποιηθεί με σκοπό είτε τη μείωση των εισφορών, είτε την αύξηση των παροχών είτε και τα δύο. Τα αποτελέσματα μίας αναλογιστικής αποτίμησης παρουσιάζονται συνήθως σε μορφή ισοζυγίου, το οποίο αναφέρεται συχνά ως αναλογιστικό ισοζύγιο.

Η προβολή χρηματοροών (Cash Flow) εξετάζει την εξέλιξη της ταμειακής ροής του φορέα για ένα συγκεκριμένο χρονικό ορίζοντα. Στην πράξη, τα έσοδα και έξοδα του φορέα προβάλλονται για ένα συγκεκριμένο αριθμό ετών στο μέλλον, με βάση εύλογες υποθέσεις για τους δημογραφικούς και οικονομικούς παράγοντες, από τους οποίους επηρεάζονται. Ένας από τους κύριους στόχους της είναι να διερευνήσει την πιθανή δημιουργία ταμειακών ελλειμμάτων στο προσεχές μέλλον και να εντοπίσει τα χρονικά σημεία της δημιουργίας τους.

Η προβολή χρηματοροών είναι απαραίτητη διαδικασία σε κάθε αναλογιστική μελέτη ώστε να αναφανεί η πλήρης οικονομική εικόνα του φορέα. Είναι χαρακτηριστικό ότι ακόμη και όταν ο φορέας παρουσιάζει αναλογιστικό πλεόνασμα, μπορεί υπό ορισμένες προϋποθέσεις να αντιμετωπίσει ταμειακά προβλήματα βραχυπρόθεσμα, ενώ αντίστροφα, ακόμη και φορείς με υψηλό αναλογιστικό έλλειμμα μπορεί να παρουσιάζουν ταμειακά πλεονάσματα για μία σειρά ετών.

Γνώση της μελλοντικής εξέλιξης των εσόδων και εξόδων του φορέα, επιτρέπει μεταξύ άλλων σωστό προγραμματισμό και επιλογή της καλύτερης δυνατής επενδυτικής πολιτικής. Πράγματι, τα αποτελέσματα της προβολής των χρηματοροών επιτρέπουν στον φορέα να κατανείμει τις επενδύσεις του με τρόπο ώστε να επιτύχει τη μέγιστη δυνατή απόδοση αλλά και να εξασφαλίσει επαρκή ρευστότητα ώστε να μπορούν να καταβάλλονται οι παροχές όταν προκύπτουν.

Β. ΜΑΡΓΙΟΣ & ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ ΕΠΕ

Καθώς τα δημογραφικά χαρακτηριστικά της ασφαλισμένης ομάδας, αλλά πολύ περισσότερο, οι οικονομικές συνθήκες μεταβάλλονται με τον χρόνο, η αναλογιστική μελέτη πρέπει να επαναλαμβάνεται σε τακτά χρονικά διαστήματα.

Εμβόλιμες μελέτες είναι αναγκαίο να διενεργούνται σε κάθε περίπτωση κατά την οποία η οικονομική κατάσταση του φορέα ενδέχεται να μεταβληθεί, για παράδειγμα σε κάθε αλλαγή στο καθεστώς εισφορών - παροχών, συγχώνευση φορέων, μεταβολή κοινωνικών πόρων κλπ.

Η αναλογιστική μελέτη αποτελεί ουσιαστικά το μοναδικό εργαλείο με βάση το οποίο μπορούν να ληφθούν αποφάσεις σχετικές με το μέλλον ενός φορέα ασφάλισης. Τα αποτελέσματά της πρέπει να μελετώνται προσεκτικά και να λαμβάνονται πολύ σοβαρά υπόψη από όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη, πριν την υιοθέτηση οποιασδήποτε απόφασης. Εξάλλου, η προσαρμογή στα συμπεράσματα της μελέτης, αποτελεί ουσιαστικά μονόδρομο προς την εξασφάλιση των παροχών και τη συνέχιση της λειτουργίας του ταμείου χωρίς προβλήματα.

2. ΣΚΟΠΟΣ - ΒΑΣΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Στην παρούσα μελέτη ελήφθησαν υπόψη οι ισχύουσες καταστατικές και ειδικές διατάξεις του διέπουν ασφαλισμένους και συνταξιούχους του ΤΣΜΕΔΕ. Οι βασικότερες διατάξεις επικεντρώνονται:

- Στους πόρους του Ταμείου
- Στις εισφορές των ασφαλισμένων
- Στην θεμελίωση του συνταξιοδοτικού δικαιώματος
- Στο καθορισμό της παροχής (υπολογισμός σύνταξης)
- Στον καθορισμό της παροχής σε περιπτώσεις θανάτου και αναπηρίας τόσο ασφαλισμένου μέλους όσο και συνταξιούχου.

3. ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Με βάση τη συλλογή των δημογραφικών στοιχείων των μελών του Ταμείου (πηγή: μηχανογράφηση Ταμείου), κατά την 31/01/2016 το ταμείο παρουσίαζε την ακόλουθη εικόνα:

3.1. Ενεργοί Ασφαλισμένοι

Στον πίνακα 3.1. που ακολουθεί παρουσιάζεται η συνολική εικόνα των ενεργών ασφαλισμένων για τους κλάδους Κύριας ασφάλισης, επικουρικής ασφάλισης και Εφάπαξ.

Πίνακας 3.1: Γενικές Πληροφορίες Ενεργών Ασφαλισμένων

Κλάδος Ασφάλισης	Ελεύθεροι Επαγγελματίες	Μισθωτοί	Σύνολο
Κύρια	67.750	36.726	104.476
Επικουρική	61.793	28.454	90.247
Εφάπαξ	66.199	28.691	94.890
Κλάδος Ασφάλισης	Ελεύθεροι Επαγγελματίες	Μισθωτοί	Σύνολο
Κύρια	64,85%	35,15%	100,00%
Επικουρική	68,47%	31,53%	100,00%
Εφάπαξ	69,76%	30,24%	100,00%

Β. ΜΑΡΓΙΟΣ & ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ ΕΠΕ

Στους πίνακες που ακολουθούν παρουσιάζονται αναλυτικά στοιχεία για τους ενεργούς ασφαλισμένους της κύριας ασφάλισης και εν συνεχεία σε πιο συνεπτυγμένη μορφή στοιχεία για τους κλάδους επικουρικής ασφάλισης και εφάπαξ παροχής.

Πίνακας 3.2: Γενικές Πληροφορίες Ενεργών Ασφαλισμένων Κύριας Σύνταξης
Ελεύθερων Επαγγελματιών

	Πλήθος	Παλιοί	Νέοι	Μέση Ηλικία	Μέση Προϋπηρεσία
Άνδρες	49.928	20.481	29.447	45,3	18,4
Γυναίκες	17.822	3.659	14.163	38,9	13,2
Σύνολο	67.750	24.140	43.610	43,6	17,0

Παρατηρήσεις:

1. Το 73% του πληθυσμού είναι άνδρες ασφαλισμένοι με μέση ηλικία τα 45,3 έτη και μέση προϋπηρεσία τα 18,4 έτη ασφάλισης και το 27% είναι γυναίκες με μέση ηλικία τα 38,9 έτη και μέση προϋπηρεσία τα 13,2 έτη.
2. Το 35% του πληθυσμού είναι παλαιοί ασφαλισμένοι (μέχρι την 31/12/1992) και το 65% νέοι ασφαλισμένοι (μετά την 31/12/1992).

Πίνακας 3.3: Ηλικιακή Κατανομή Ενεργών Ασφαλισμένων Κύριας Σύνταξης
Ελεύθερων Επαγγελματιών

Ηλικία	Άνδρες	Γυναίκες	Σύνολο
23	15	4	19
24	109	99	208
25	291	210	501
26	456	345	801
27	665	526	1191
28	841	645	1486
29	1133	882	2015
30	1367	985	2352
31	1442	997	2439

PRUDENTIAL ACTUARIAL SOLUTIONS LTD

ΑΝΑΛΟΓΙΣΤΙΚΕΣ ΜΕΛΕΤΕΣ ΚΑΙ ΛΥΣΕΙΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΚΙΝΔΥΝΟΥ

Β. ΜΑΡΓΙΟΣ & ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ ΕΠΕ

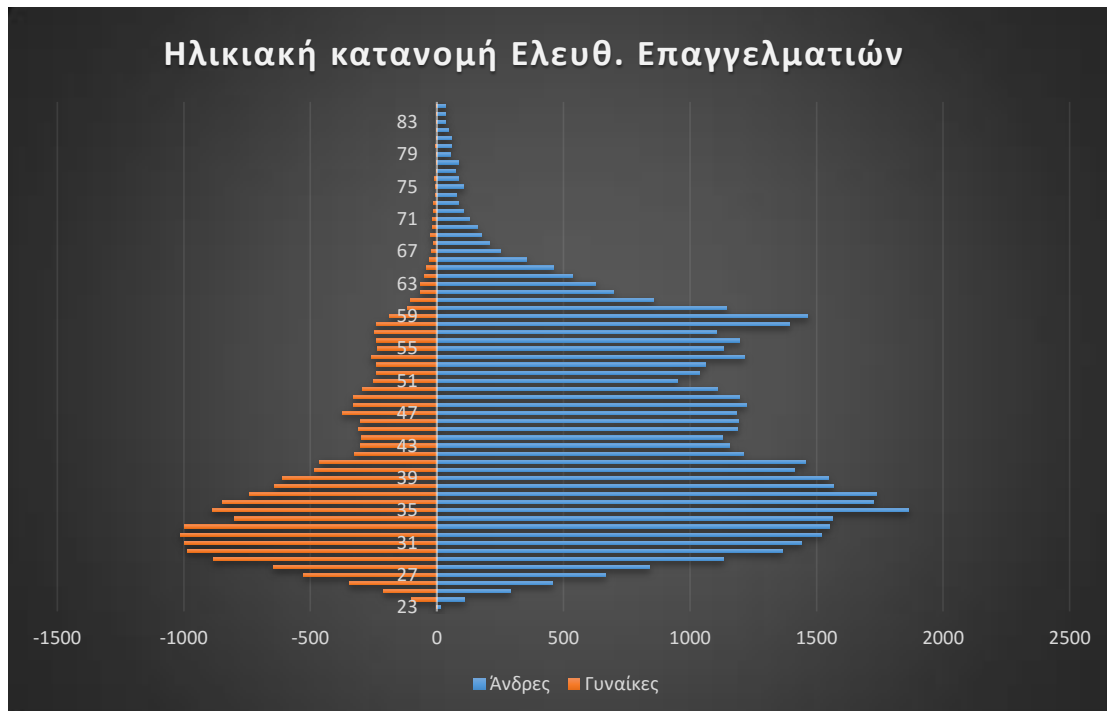
32	1519	1015	2534
33	1552	997	2549
34	1562	801	2363
35	1863	888	2751
36	1726	846	2572
37	1735	739	2474
38	1566	643	2209
39	1546	610	2156
40	1415	482	1897
41	1457	462	1919
42	1210	325	1535
43	1157	300	1457
44	1127	299	1426
45	1188	308	1496
46	1192	304	1496
47	1184	373	1557
48	1222	330	1552
49	1197	331	1528
50	1107	296	1403
51	951	253	1204
52	1038	240	1278
53	1062	238	1300
54	1217	258	1475
55	1132	236	1368
56	1197	239	1436
57	1104	248	1352
58	1393	240	1633
59	1465	186	1651
60	1145	118	1263
61	856	103	959
62	696	67	763
63	628	65	693
64	536	49	585
65	459	42	501
66	353	29	382
67	253	21	274
68	206	13	219
69	176	24	200
70	158	18	176
71	127	17	144
72	105	15	120
73	87	15	102

Β. ΜΑΡΓΙΟΣ & ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ ΕΠΕ

74	76	5	81
75	106	5	111
76	87	10	97
77	71	4	75
78	86	4	90
79	52	2	54
80	56	5	61
81	57	1	58
82	48	2	50
83	34	2	36
84	33	3	36
85	34	3	37
Σύνολο	49928	17822	67750

Διάγραμμα 3.1.: Ηλικιακή Κατανομή Ενεργών Ασφαλισμένων Κύριας Σύνταξης
Ελεύθερων Επαγγελματιών

Πίνακας 3.4: Γενικές Πληροφορίες Ενεργών Ασφαλισμένων Κύριας Σύνταξης
Μισθωτών

	Πλήθος	Παλιοί	Νέοι	Μέση Ηλικία	Μέση Προϋπηρεσία	Μέσος Μισθός
Άνδρες	25.944	11.172	14.772	45,3	19,3	2.685 €
Γυναίκες	10.782	3.550	7.232	42,8	17,7	2.059 €
Σύνολο	36.726	14.722	22.004	44,6	18,8	2.501 €

Παρατηρήσεις:

Οι μισθωτοί ασφαλισμένοι του κλάδους της κύριας σύνταξης παρουσιάζουν παρόμοια κατανομή ανά φύλο και ανά παλαιό/νέο ασφαλισμένο με αυτή των ελεύθερων επαγγελματιών. Συγκεκριμένα, οι άνδρες αποτελούν το 70% του πληθυσμού και οι γυναίκες το 30% του πληθυσμού.

Πίνακας 3.5: Ηλικιακή Κατανομή Ενεργών Ασφαλισμένων Κύριας Σύνταξης
Μισθωτών

Ηλικία	Άνδρες	Γυναίκες	Σύνολο
23	0	2	2
24	13	11	24
25	36	47	83
26	93	68	161
27	183	129	312
28	273	160	433
29	352	220	572
30	432	282	714
31	551	302	853
32	548	327	875
33	603	326	929
34	622	232	854
35	742	332	1074
36	822	369	1191
37	930	423	1353
38	909	428	1337
39	990	469	1459

Β. ΜΑΡΓΙΟΣ & ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ ΕΠΕ

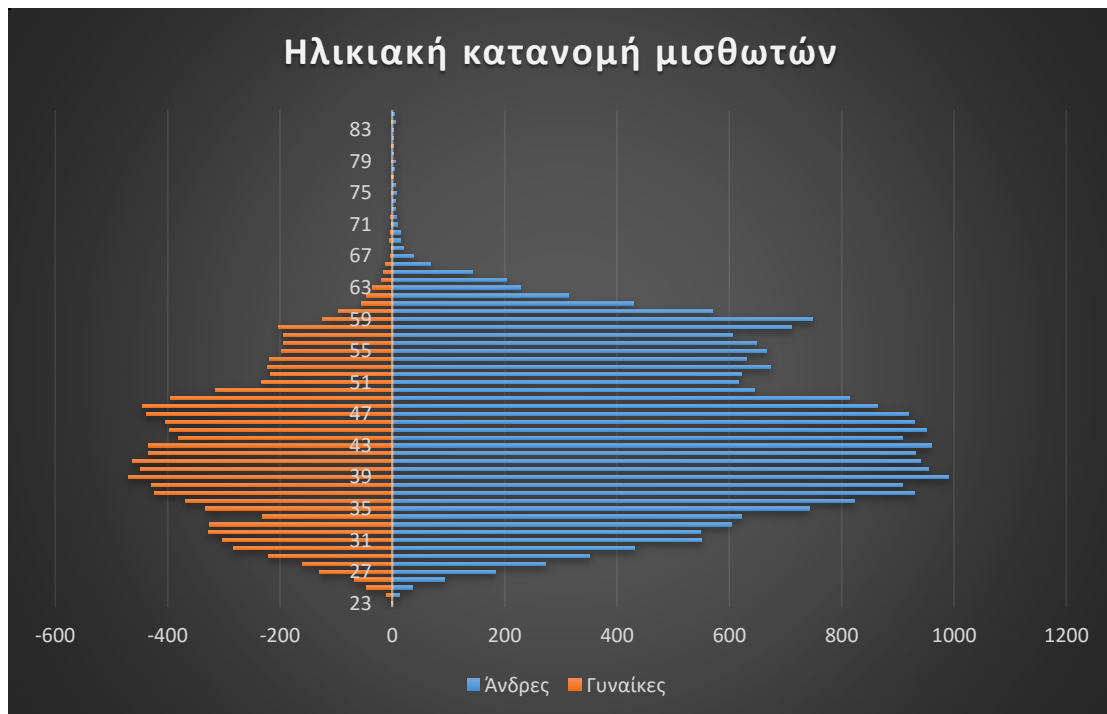
40	954	449	1403
41	940	462	1402
42	931	434	1365
43	959	434	1393
44	908	381	1289
45	950	396	1346
46	930	404	1334
47	919	438	1357
48	863	444	1307
49	814	395	1209
50	645	315	960
51	617	233	850
52	622	217	839
53	673	222	895
54	630	218	848
55	667	197	864
56	648	194	842
57	605	194	799
58	711	202	913
59	749	124	873
60	570	95	665
61	429	54	483
62	313	46	359
63	228	35	263
64	203	20	223
65	142	16	158
66	68	12	80
67	38	3	41
68	20	2	22
69	14	5	19
70	14	3	17
71	10	2	12
72	7	3	10
73	6	0	6
74	5	0	5
75	7	1	8
76	5	0	5
77	3	2	5
78	4	0	4
79	5	1	6
80	3	0	3
81	3	1	4

Β. ΜΑΡΓΙΟΣ & ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ ΕΠΕ

82	2	0	2
83	2	0	2
84	5	1	6
85	4	0	4
Σύνολο	25944	10782	36726

Διάγραμμα 3.2.: Ηλικιακή Κατανομή Ενεργών Ασφαλισμένων Κύριας Σύνταξης Μισθωτών

Πίνακας 3.6: Γενικές Πληροφορίες Ενεργών Ασφαλισμένων Επικουρικής Σύνταξης

Επικουρική Σύνταξη	Πλήθος ασφαλισμένων ανά φύλο	Κατανομή ασφαλισμένων ανά φύλο	Μέση Ηλικία	Μέση Προϋπηρεσία	Πλήθος Παλαιός/Νέος	Κατανομή Παλαιός/Νέος
Άνδρες	64.225	71,2%	42,9	10,5	24.909	27,6%
Γυναίκες	26.022	28,8%	38,8	10,2	65.338	72,4%
Σύνολο	90.247	100,0%	41,2	10,4	90.247	100,0%

Πίνακας 3.7: Γενικές Πληροφορίες Ασφαλισμένων Εφάπαξ Παροχής

Κλάδος Εφάπαξ	Πλήθος ασφαλισμένων ανά φύλο	Κατανομή ασφαλισμένων ανά φύλο	Μέση Ηλικία	Μέση Προϋπηρεσία	Πλήθος Παλαιός/Νέος	Κατανομή Παλαιός/Νέος
Άνδρες	68.518	72,2%	43,8	17	29.590	31,2%
Γυναίκες	26.372	27,8%	39,2	13	65.300	68,8%
Σύνολο	94.890	100,0%	42,5	16	94.890	100,0%

3.2. Στατιστικά Στοιχεία Συνταξιούχων

Πίνακας 3.8: Γενικά Στοιχεία Συνταξιούχων Κύριας Σύνταξης

	Πλήθος	Μέση Ηλικία	Μέση Σύνταξη	Πλήθος Συνταξιούχων Γήρατος	Πλήθος Συνταξιούχων Αναπηρίας	Πλήθος Συνταξιούχων Θανάτου	Μέση Σύνταξη Γήρατος	Μέση Σύνταξη Αναπηρίας	Μέση Σύνταξη Θανάτου
Άνδρες	18.069	70,6	874 €	16.494	817	758	911 €	686 €	269 €
Γυναίκες	9.901	66,8	637 €	3.297	189	6.415	865 €	634 €	521 €
Σύνολο	27.970	69,2	790 €	19.791	1.006	7.173	903 €	676 €	494 €

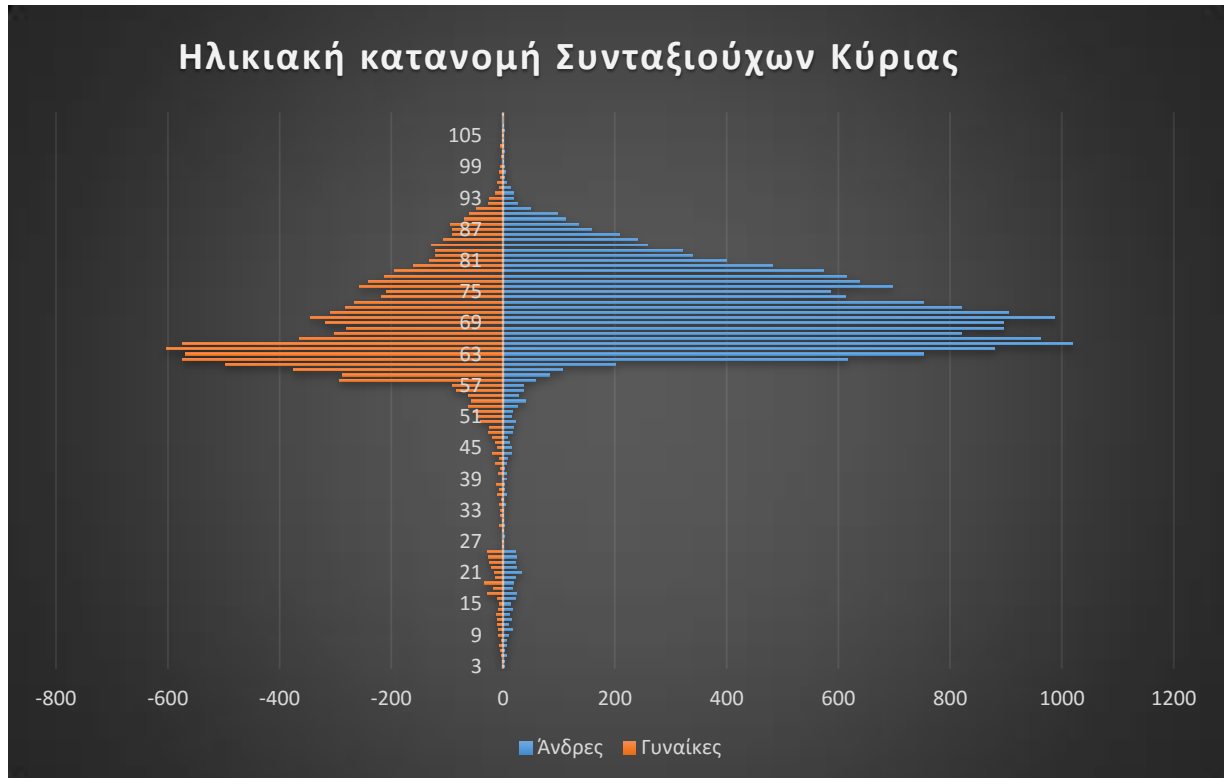
Παρατηρήσεις:

1. Η μέση ηλικία των συνταξιούχων είναι τα 69 έτη (άνδρες 70,6 έτη, γυναίκες 66,8 έτη).
2. Το πλήθος των συνταξιούχων κύριας σύνταξης είναι 27.970.
3. Το 64,6% των συνταξιούχων είναι άνδρες και το 35,4% γυναίκες.
4. Το 70,8% είναι συνταξιούχοι γήρατος, το 3,6% συνταξιούχοι αναπηρίας και το 25,6% συνταξιούχοι θανάτου (δικαιοδόχοι).
5. Η μέση κύρια σύνταξη είναι περίπου στα 790€ (903€ μέση σύνταξη γήρατος, 676€ μέση σύνταξη αναπηρίας, 494€ μέση σύνταξη θανάτου).

Διάγραμμα 3.3.: Ηλικιακή Κατανομή Συνταξιούχων Κύριας Σύνταξης

Πίνακας 3.9: Γενικά Στοιχεία Συνταξιούχων Επικουρικής Σύνταξης

	Πλήθος	Μέση Ηλικία	Μέση Σύνταξη	Πλήθος Συνταξιούχων Γήρατος	Πλήθος Συνταξιούχων Αναπηρίας	Πλήθος Συνταξιούχων Θανάτου	Μέση Σύνταξη Γήρατος	Μέση Σύνταξη Αναπηρίας	Μέση Σύνταξη Θανάτου
Άνδρες	288	45,1	79 €	81	109	98	95 €	104 €	37 €
Γυναίκες	238	42,0	63 €	46	34	158	90 €	117 €	44 €
Σύνολο	526	43,7	72 €	127	143	256	93 €	107 €	41 €

Παρατηρήσεις:

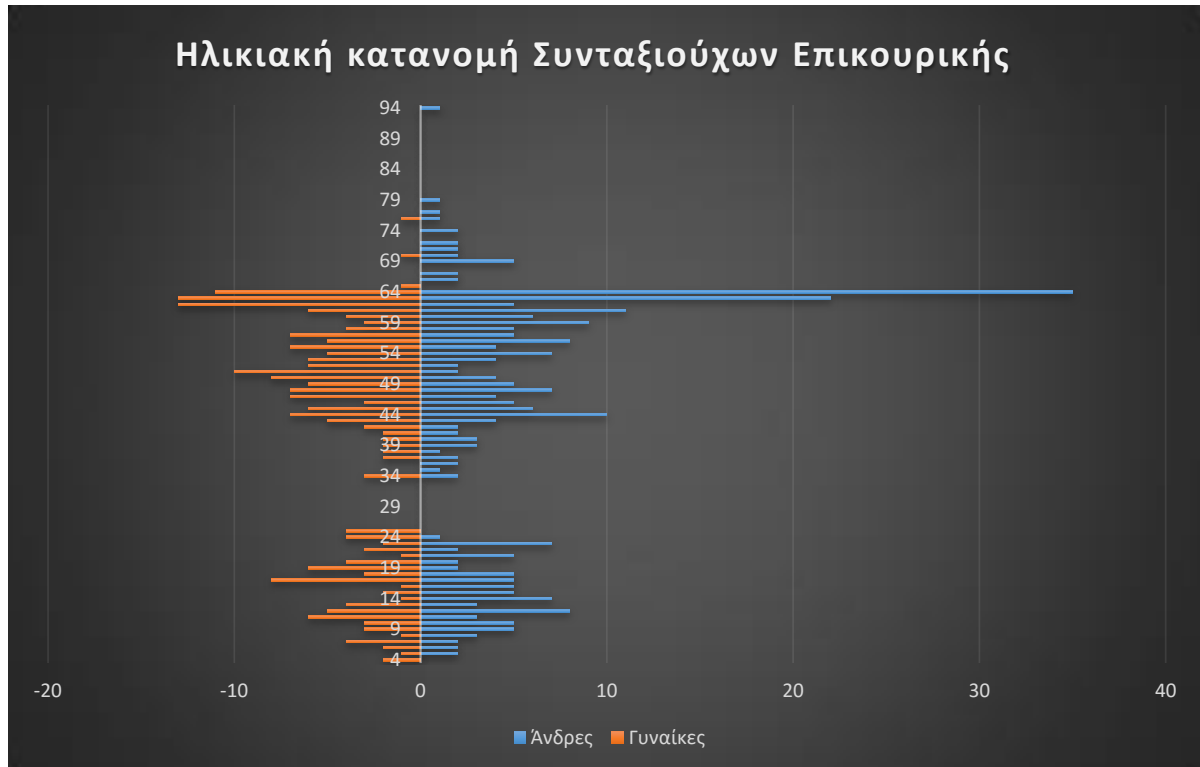
1. Το πλήθος των συνταξιούχων επικουρικής σύνταξης είναι 526 άτομα.

Β. ΜΑΡΓΙΟΣ & ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ ΕΠΕ

2. Οι συνταξιούχοι γήρατος είναι 127, αναπηρίας 143 και θανάτου (δικαιοδόχοι) 256 άτομα.

Διάγραμμα 3.4.: Ηλικιακή Κατανομή Συνταξιούχων Επικουρικής Σύνταξης

4. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ - ΠΑΡΑΔΟΧΕΣ

Η οικονομική κατάσταση του ΤΣΜΕΔΕ εκτιμήθηκε με βάση τις ακόλουθες παραδοχές:

1. Ημερομηνία Αποτίμησης	31/12/2015
2. Αναλογιστικοί Πίνακες (Πιθανότητες θανάτου, αναπηρίας, χηρείας, γονιμότητας κτλ.)	ENVK 2000
3. Προϋποθέσεις Συνταξιοδότησης	Σύμφωνα με τις ισχύουσες, κατά την ημερομηνία αναφοράς της μελέτης, καταστατικές και ειδικές διατάξεις που διέπουν τους ασφαλισμένους του ΤΣΜΕΔΕ για κύρια, επικουρική και εφάπαξ παροχή.
3. Πληθυσμιακά Στοιχεία	Παραδόθηκαν από τη μηχανογράφηση του ΤΣΜΕΔΕ στοιχεία ενεργών και συνταξιούχων. Οπου, υπήρχαν ελλείψεις συμπληρώθηκαν, με στατιστικές μεθόδους προσομοίωσης και τεχνικές εξομάλυνσης δεδομένων.
4. Μεθοδολογία Εισόδου Νέας Γενιάς ασφαλισμένων	Σχετικά με την είσοδο νέων ασφαλισμένων στο ΤΣΜΕΔΕ ακολουθήθηκε η μεθοδολογία του σταθερού πληθυσμού, δηλ. για κάθε μια αποχώρηση ασφαλισμένου θεωρήθηκε μια νέα είσοδος ασφαλισμένου 1:1, διατηρώντας την αναλογία ανδρών γυναικών όπως αυτή προκύπτει από την ανάλυση των πληθυσμιακών στοιχείων. Η ηλικία εισόδου εκτιμήθηκε στα 25 έτη για τους άνδρες και στα 24 έτη για τις γυναίκες. Η είσοδος έγινε με κατανομή στις ηλικίες 24, 25 και 26 ετών για τους άνδρες και για τις γυναίκες.

Β. ΜΑΡΓΙΟΣ & ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ ΕΠΕ

<p>5. Παροχή (κύριας σύνταξης, επικουρικής σύνταξης και εφάπαξ παροχής).</p>	<p>Σενάρια:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Βάσει των καταστατικών και ειδικών διατάξεων του ΤΣΜΕΔΕ (σταθερές εισφορές). 2. Βάσει των καταστατικών και ειδικών διατάξεων του ΤΣΜΕΔΕ (κλιμακούμενες εισφορές με βάση τις 14 ασφαλιστικές κλάσεις). 3. Βάσει του Σχεδίου νόμου του Υπουργείου Εργασίας.
<p>6. Μέθοδος αποτίμησης των αναλογιστικών υποχρεώσεων</p>	<p>Μέθοδος της προβεβλημένης πιστωτικής μονάδας (Projected Benefit Obligation), όπως καθορίζεται από τις αντίστοιχες υπουργικές αποφάσεις.</p>
<p>7. Χρονική περίοδος προβολών για εκτίμηση του μακροχρόνιου αναλογιστικού ισοζυγίου και των προβολών των αναλογιστικών προβολών</p>	<p>2016-2065</p>
<p>8. Δείκτης Οικονομικής Επικάλυψης (Συντελεστής Αποθεματοποίησης)</p>	<p>Ο δείκτης οικονομικής επικάλυψης δείχνει σε τι βαθμό η περιουσία ενός Ταμείου σε μια συγκεκριμένη χρονική στιγμή, καλύπτει την παρούσα αξία των υποχρεώσεων του Ταμείου καθώς επίσης και το κόστος προϋπηρεσίας των ασφαλισμένων.</p>

Β. ΜΑΡΓΙΟΣ & ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ ΕΠΕ

9. Ρυθμός Πληθωρισμού	Η μελέτη εκπονείται σε περιβάλλον σταθερών τιμών. Συνεπώς, για τους σκοπούς της μελέτης, ο πληθωρισμός λαμβάνει μηδενική (0) τιμή.
10. Τεχνικό Επιτόκιο	2,5%
11. Μακροχρόνιος ρυθμός απόδοσης επενδύσεων σε σταθερές τιμές (δηλαδή απόδοση καθαρή από πληθωρισμό)	2,0% (για λόγους συντηρητικότητας επιλέχθηκε απόδοση επενδύσεων μικρότερο του τεχνικού επιτοκίου)
12. Εισφορές Ασφαλισμένων	Σενάρια: 4. Βάσει των καταστατικών και ειδικών διατάξεων του ΤΣΜΕΔΕ (σταθερές εισφορές). 5. Βάσει των καταστατικών και ειδικών διατάξεων του ΤΣΜΕΔΕ (κλιμακούμενες εισφορές με βάση τις 14 ασφαλιστικές κλάσεις). 6. Βάσει του Σχεδίου νόμου του Υπουργείου Εργασίας.
13. Μέσος μακροχρόνιος ετήσιος ρυθμός αύξησης του εισοδήματος των Μηχανικών	1. Για τους ελεύθερους επαγγελματίες ο ρυθμός αύξησης του εισοδήματος είναι αυτός που επιτυγχάνει μετά από 40 έτη εργασίας εισόδημα 35.000€ ξεκινώντας από 10.000€ ετησίως. 2. Για τους μισθωτούς ο ρυθμός αύξησης του μισθού είναι αυτός που σε 40 έτη ασφάλισης επιτυγχάνεται το 90° ποσοστημόριο της κατανομής των μηνιαίων αποδοχών που είναι τα 3.283€ (μέσος μηνιαίος μισθός είναι τα 2.501€ και διάμεσος μηνιαίος μισθός (δηλ. το 50°

Β. ΜΑΡΓΙΟΣ & ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ ΕΠΕ

	ποσοστιμόριο) είναι τα 2.265€).
14. Δαπάνες Διαχείρισης	Οι ετήσιες δαπάνες διαχείρισης έχουν οριστεί στο ύψος των 15 εκ. ευρώ (σύμφωνα με στοιχεία του λογιστηρίου του Ταμείου) με ετήσια αύξηση 1%.
15. Περιουσιακά στοιχεία κατά την 31/01/2016, σε τρέχουσες αξίες (σε €), όπως παρεδόθησαν από το Ταμείο.	Η περιουσία σύμφωνα με τα στοιχεία του λογιστηρίου του Ταμείου εκτιμιάταν στα 2,464 δις € .
16. Λοιπά Έσοδα	25 εκ. ευρώ (σύμφωνα με στοιχεία του λογιστηρίου του Ταμείου).
17. Εισπραξιμότητα	<ul style="list-style-type: none"> • Αύξηση από 65% το 2016 σε 85% το 2026 και διατήρηση μέχρι το τέλος των αναλογιστικών προβολών το 2065 στο 85%.
18. Εκτιμώμενες απώλειες από PSI και τριμερής χρηματοδότηση	<ul style="list-style-type: none"> • Οι απώλειες από το PSI εκτιμήθηκαν σε περίπου 1,86 δις. ευρώ. • Υπάρχουν και οφειλές ύψους 1 δις. ευρώ από την τριμερή χρηματοδότηση.

5. ΑΝΑΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

5.1. ΓΙΑ ΤΟΝ ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟ ΤΩΝ ΣΥΝΤΑΞΕΩΝ

Α. ΓΙΑ ΤΟΝ ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟ ΤΩΝ ΠΑΡΟΥΣΩΝ ΑΞΙΩΝ ΕΙΣΦΟΡΩΝ:

1. ΤΩΝ ΕΝ ΕΝΕΡΓΕΙΑ ΕΥΡΙΣΚΟΜΕΝΩΝ ΑΝΔΡΩΝ

$$a_{\overline{x:s-x}|}^{(m)a} = \frac{N_{\overline{x:s-x}|}^{(m)a}}{D_x^a}$$

όπου: $D_x^a = l_x^a v^x$ και $N_{\overline{x:s-x}|}^{(m)a} = N_{\overline{x:s-x}|}^a - \frac{m-1}{2m}(D_x^a - D_s^a)$

2. ΤΩΝ ΕΝ ΕΝΕΡΓΕΙΑ ΕΥΡΙΣΚΟΜΕΝΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ:

$$a_{\overline{y:s-y}|}^{(m)a} = \frac{N_{\overline{y:s-y}|}^{(m)a}}{D_y^a}$$

όπου: $D_y^a = l_y^a v^y$ και $N_{\overline{y:s-y}|}^{(m)a} = N_{\overline{y:s-y}|}^a - \frac{m-1}{2m}(D_y^a - D_s^a)$

3. **ΤΩΝ ΝΕΟΕΙΣΕΡΧΟΜΕΝΩΝ ΑΝΔΡΩΝ**

$$\left[(cv)^{0,5} \frac{1-(cv)^{50}}{1-(cv)} \right] \times a_{x:s-x}^{(m)a}$$

4. **ΤΩΝ ΝΕΟΕΙΣΕΡΧΟΜΕΝΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ**

$$\left[(cv)^{0,5} \frac{1-(cv)^{50}}{1-(cv)} \right] \times a_{y:s-y}^{(m)a}$$

5.2. ΓΙΑ ΤΟΝ ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟ ΤΩΝ ΠΑΡΟΥΣΩΝ ΑΞΙΩΝ ΠΑΡΟΧΩΝ:

1. **ΤΩΝ ΕΝ ΕΝΕΡΓΕΙΑ ΕΥΡΙΣΚΟΜΕΝΩΝ ΑΝΔΡΩΝ**

$$s-x/a_x^a = \frac{D_s^a}{D_x^a} a_s^{(m)} = \frac{D_s^a}{D_x^a} \times \frac{N_s^{(m)}}{D_s}$$

όπου: $D_x^a = l_x^a v^x$ και $N_s^{(m)} = N_s - \frac{m-1}{2m} D_s$

$$a_x^{ai} = \frac{N_x^{ai}}{D_x^a}$$

όπου: $D_x^a = l_x^a v^x$ και $N_x^{ai} = D_x^{ai} + D_{x+1}^{ai} + \dots + D_{s-1}^{ai}$

Β. ΜΑΡΓΙΟΣ & ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ ΕΠΕ

$$a_x^{aw} = \frac{N_x^{aw}}{D_x^a}$$

όπου: $D_x^a = l_x^a v^x$ και $N_x^{aw} = D_x^{aw} + D_{x+1}^{aw} + \dots + D_{s-1}^{aw} + D_s^a a_s^w$

$$a_x^{ak} = \frac{N_x^{ak}}{D_x^a}$$

όπου: $D_x^a = l_x^a v^x$ και $N_x^{ak} = D_x^{ak} + D_{x+1}^{ak} + \dots + D_{s-1}^{ak} + D_s^a a_s^k$

2. ΤΩΝ ΕΝ ΕΝΕΡΓΕΙΑ ΕΥΡΙΣΚΟΜΕΝΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ:

$${}_{s-y}/a_y^a = \frac{D_s^a}{D_y^a} a_s^{(m)} = \frac{D_s^a}{D_y^a} \times \frac{N_s^{(m)}}{D_s}$$

όπου: $D_y^a = l_y^a v^y$ και $N_s^{(m)} = N_s - \frac{m-1}{2m} D_s$

$$a_y^{ai} = \frac{N_y^{ai}}{D_y^a}$$

όπου: $D_y^a = l_y^a v^y$ και $N_y^{ai} = D_y^{ai} + D_{y+1}^{ai} + \dots + D_{s-1}^{ai}$

5.3. ΓΙΑ ΤΟΝ ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟ ΤΩΝ ΠΑΡΟΥΣΩΝ ΑΞΙΩΝ ΠΑΡΟΧΩΝ:

1. **ΤΩΝ ΗΔΗ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ ΑΝΔΡΩΝ ΛΟΓΩ ΓΗΡΑΤΟΣ**

$${}^{(m)}a_x = \frac{{}^{(m)}N_x}{D_x}$$

όπου: $D_x = l_x v^x$ και ${}^{(m)}N_x = N_x - \frac{m-1}{2m} D_x$

$$N_x = D_x + D_{x+1} + \dots$$

$$a_x^w = \frac{N_x^w}{D_x}$$

όπου: $D_x = l_x v^x$ και $N_x^w = D_x^w + D_{x+1}^w + \dots$

$$a_x^k = \frac{N_x^k}{D_x}$$

όπου: $D_x = l_x v^x$ και $N_x^k = D_x^k + D_{x+1}^k + \dots$

2. **ΤΩΝ ΗΔΗ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΛΟΓΩ ΓΗΡΑΤΟΣ**

$${}^{(m)}a_y = \frac{{}^{(m)}N_y}{D_y}$$

όπου: $D_y = l_y v^y$ και ${}^{(m)}N_y = N_y - \frac{m-1}{2m} D_y$

Β. ΜΑΡΓΙΟΣ & ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ ΕΠΕ

$$N_y = D_y + D_{y+1} + \dots$$

3. ΤΩΝ ΗΔΗ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ ΑΝΔΡΩΝ ΛΟΓΩ ΑΝΑΠΗΡΙΑΣ

$${}^{(m)i}a_x = \frac{{}^{(m)i}N_x}{D_x}$$

όπου: $D_x^i = v^x l_x^i$ και ${}^{(m)i}N_x = N_x^i - \frac{m-1}{2m} D_x^i$ και

$$N_x^i = D_x^i + D_{x+1}^i + \dots + D_{s-1}^i + N_s^i$$

$${}^{iw}a_x = \frac{{}^{iw}N_x}{D_x}$$

όπου: $D_x^i = v^x l_x^i$ και

$$N_x^{iw} = D_x^{iw} + D_{x+1}^{iw} + \dots + D_{s-1}^{iw} + D_s^i a_s^w$$

$${}^{ik}a_x = \frac{{}^{ik}N_x}{D_x}$$

όπου: $D_x^i = v^x l_x^i$ και ${}^{ik}N_x = D_x^{ik} + D_{x+1}^{ik} + \dots + D_{s-1}^{ik} + D_s^i a_s^k$

4. ΤΩΝ ΗΔΗ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΛΟΓΩ ΑΝΑΠΗΡΙΑΣ

Β. ΜΑΡΓΙΟΣ & ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ ΕΠΕ

$${}^{(m)i}a_y = \frac{{}^{(m)i}N_y}{D_y}$$

όπου: $D_y = v^y l_y^i$ και ${}^{(m)i}N_y = N_y - \frac{m-1}{2m} D_y$ και

$$N_y = D_y + D_{y+1} + \dots + D_{s-1} + N_s$$

5. **ΤΩΝ ΗΔΗ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ ΧΗΡΩΝ (ΓΥΝΑΙΚΩΝ)**

$${}^{(m)w}a_y = \frac{{}^{(m)w}N_y}{D_y^w}$$

όπου: $D_y^w = v^y l_y^w$ και ${}^{(m)w}N_y = N_y^w - \frac{m-1}{2m} D_y^w$ και

$$N_y^w = D_y^w + D_{y+1}^w + \dots$$

6. **ΤΩΝ ΗΔΗ ΟΡΦΑΝΩΝ (ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΩΣ ΦΥΛΟΥ)**

$${}^{(m)}a_{\overline{(k)-z}|} = \frac{1 - v^{(k)-z}}{1 - v}$$

όπου: $v = (1+i)^{-1}$

z= η ηλικία του κάθε τέκνου, κατά την στιγμή εκπόνησης της μελέτης

(k)= η, αναλόγως των σπουδών, μέγιστη ηλικία ασφαλιστικής κάλυψης του κάθε τέκνου.

6. ΑΝΑΛΟΓΙΣΤΙΚΟ ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΡΟΕΣ

Στον παρόν κεφάλαιο παρουσιάζονται τα αναλογιστικά ισοζύγια και οι προβολές των αναλογιστικών χρηματοροών του ΤΣΜΕΔΕ για:

- Την περίπτωση (σενάριο) για σταθερές εισφορές των ελευθέρων επαγγελματιών στην πρώτη ασφαλιστική κλάση για παλαιούς και νέους ασφαλισμένους λαμβάνοντας στην αφυπηρέτηση και το ανάλογο ύψος παροχών.
- Την περίπτωση (σενάριο) όπου κλιμακώνονται οι εισφορές και παροχές των ελευθέρων επαγγελματιών.
- Την περίπτωση (σενάριο) της εφαρμογής του σχεδίου νόμου του υπουργείου (Σενάριο σχέδιο Νόμου), μόνο για την κύρια σύνταξη.

6.1. ΣΕΝΑΡΙΟ ΣΤΑΘΕΡΩΝ ΕΙΣΦΟΡΩΝ

Το αναλογιστικό ισοζύγιο του Πίνακα 6.1 και των χρηματοροών του Διαγράμματος 6.1., αντιστοιχούν στο Σενάριο των σταθερών εισφορών των ελεύθερων επαγγελματιών στην 1^η ασφαλιστική κλάση.

Πίνακας 6.1.: Αναλογιστικό Ισοζύγιο Σενάριο Σταθερών Εισφορών (2,5% Τεχνικό Επιτόκιο)

ΑΝΑΛΟΓΙΣΤΙΚΟ ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΚΥΡΙΑΣ ΣΥΝΤΑΞΗΣ ΤΣΜΕΔΕ ΣΤΑΘΕΡΩΝ ΕΙΣΦΟΡΩΝ					
ΠΑ Ενεργητικού		Ποσά	ΠΑ Παθητικού		Ποσά
ΠΑ Εισφορών Παρούσας Γενιάς Ασφαλισμένων ΕΕ		1.550.028.346	ΠΑ Παροχών Παρούσας Γενιάς Ασφαλισμένων ΕΕ		3.251.256.543
ΠΑ Εισφορών Μέλλουσας Γενιάς Ασφαλισμένων ΕΕ		1.966.865.982	ΠΑ Παροχών Μέλλουσας Γενιάς Ασφαλισμένων ΕΕ		1.502.636.298
ΠΑ Εισφορών Παρούσας Γενιάς Ασφαλισμένων Μισθωτών		2.598.577.701	ΠΑ Παροχών Παρούσας Γενιάς Ασφαλισμένων Μισθωτών		3.418.517.683
ΠΑ Εισφορών Μέλλουσας Γενιάς Ασφαλισμένων Μισθωτών		2.077.427.731	ΠΑ Παροχών Μέλλουσας Γενιάς Ασφαλισμένων Μισθωτών		1.635.949.517
ΠΑ Εισφορών Παρούσας Γενιάς Ασφαλισμένων ΕΕ Επικουρική		589.037.204	ΠΑ Παροχών Παρούσας Γενιάς Ασφαλισμένων ΕΕ Επικουρική		814.597.028
ΠΑ Εισφορών Μέλλουσας Γενιάς Ασφαλισμένων ΕΕ Επικουρική		470.538.757	ΠΑ Παροχών Μέλλουσας Γενιάς Ασφαλισμένων ΕΕ Επικουρική		488.871.685
ΠΑ Εισφορών Παρούσας Γενιάς Ασφαλισμένων Μισθωτών Επικουρική		892.321.027	ΠΑ Παροχών Παρούσας Γενιάς Ασφαλισμένων Μισθωτών Επικουρική		1.153.477.769
ΠΑ Εισφορών Μέλλουσας Γενιάς Ασφαλισμένων Μισθωτών Επικουρική		548.330.947	ΠΑ Παροχών Μέλλουσας Γενιάς Ασφαλισμένων Μισθωτών Επικουρική		500.750.401
ΠΑ Εισφορών Παρούσας Γενιάς Ασφαλισμένων ΕΕ Εφάπαξ		559.197.431	ΠΑ Παροχών Παρούσας Γενιάς Ασφαλισμένων ΕΕ Εφάπαξ		749.292.838
ΠΑ Εισφορών Μέλλουσας Γενιάς Ασφαλισμένων ΕΕ Εφάπαξ		508.556.429	ΠΑ Παροχών Μέλλουσας Γενιάς Ασφαλισμένων ΕΕ Εφάπαξ		524.738.000
ΠΑ Εισφορών Παρούσας Γενιάς Ασφαλισμένων Μισθωτών Εφάπαξ		518.171.979	ΠΑ Παροχών Παρούσας Γενιάς Ασφαλισμένων Μισθωτών Εφάπαξ		831.931.104
ΠΑ Εισφορών Μέλλουσας Γενιάς Ασφαλισμένων Μισθωτών Εφάπαξ		960.312.260	ΠΑ Παροχών Μέλλουσας Γενιάς Ασφαλισμένων Μισθωτών Εφάπαξ		1.106.740.304
ΠΑ Λοιπών Εσόδων		709.057.792	ΠΑ Παροχών Συνταξιούχων Κύρια		3.531.104.875
Περιουσία		2.464.337.368	ΠΑ Παροχών Συνταξιούχων Επικουρική		8.195.381
Απώλειες από PSI + Οφειλόμενη Κρατική Χρηματοδότηση		2.860.000.000	ΠΑ Εξόδων Διαχείρισης		508.787.499

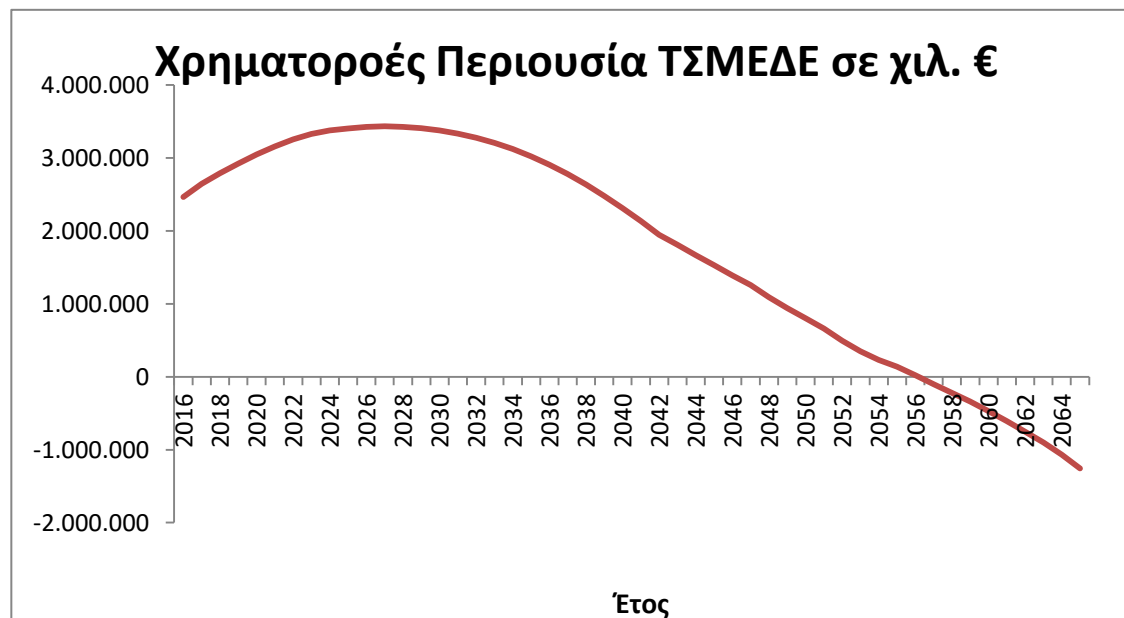
PRUDENTIAL ACTUARIAL SOLUTIONS LTD

ΑΝΑΛΟΓΙΣΤΙΚΕΣ ΜΕΛΕΤΕΣ ΚΑΙ ΛΥΣΕΙΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΚΙΝΔΥΝΟΥ

Β. ΜΑΡΓΙΟΣ & ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ ΕΠΕ

Αναλογιστικό Έλλειμμα	3.614.085.970	Αναλογιστικό Πλεόνασμα	0
Σύνολο Ενεργητικού	20.026.846.924	Σύνολο Παθητικού	20.026.846.924
Δείκτης Ελλείμματος	18,05%	ΠΑ Παροχών Παρούσας Γενιάς Ασφαλισμένων με βάση την Προϋπηρεσία μέχρι 31/01/2016	3.162.889.054
Δείκτης Ελλείμματος (+ ανάκτηση απωλειών PSI & οφειλόμενη Κρατική χρηματοδότηση)	3,29%	ΠΑ Παροχών Συνταξιούχων	3.539.300.256
Δείκτης Μείωσης Παροχών	18,52%	Συντελεστής Οικονομικής Επικάλυψης	30%
Δείκτης Αύξησης Εισφορών	27,30%	Συντελεστής Οικονομικής Επικάλυψης (+ ανάκτηση απωλειών PSI & οφειλόμενη Κρατική χρηματοδότηση)	79%

Διάγραμμα 6.1.: Σενάριο Σταθερών Εισφορών Προβολή Χρηματοροών

Παρατηρήσεις:

- Από το αναλογιστικό ισοζύγιο του παρόντος σεναρίου εισφορών/παροχών, παρατηρείται ότι το Ταμείο, λαμβάνοντας υπόψη τις παροχές της κύριας σύνταξης, της επικουρικής και της εφάπαξ παροχής, παρουσιάζει μακροχρόνιο αναλογιστικό έλλειμμα της τάξης του 18,05% του συνόλου του ενεργητικού. Στην περίπτωση που ληφθούν υπόψη (ανακτηθούν) και οι απώλειες του PSI και η οφειλόμενη κρατική χρηματοδότηση, το μακροχρόνιο αναλογιστικό έλλειμμα εκτιμάται στο 3,29% του συνόλου του ενεργητικού.
- Επίσης, παρατηρείται ότι ο συντελεστής αποθεματοποίησης (δείκτης οικονομικής επικάλυψης που μας δείχνει κατά πόσο η σημερινή περιουσία του ταμείου καλύπτει τα δεδουλευμένα δικαιώματα των ασφαλισμένων) είναι στο 30%. Στην περίπτωση όμως που ληφθούν υπόψη οι απώλειες του PSI και οι οφειλές από την τριμερή χρηματοδότηση τότε ο δείκτης οικονομικής επικάλυψης αυξάνεται στο 79%.
- Οι μέλλουσες γενεές, όπως φαίνεται στο αναλογιστικό ισοζύγιο παρουσιάζουν αναλογιστική ισορροπία εισφορών και παροχών. Ο λόγος εισφορών/παροχών διαμορφώνεται ως εξής: 130% στην κύρια σύνταξη, 98%, στην επικουρική και 96% στο εφάπαξ για τους ελεύθερους επαγγελματίες.
- Η παρούσα αξία της υποχρέωσης προς τους σημερινούς συνταξιούχους για κύρια σύνταξη ανέρχεται περίπου στα 3,5 δις. €, ενώ για την επικουρική σύνταξη ανέρχεται στα 8,1 εκ. €.
- Το κόστος προϋπηρεσίας της παρούσας γενιάς ασφαλισμένων και για τους τρεις τομείς κύριας, επικουρικής και εφάπαξ παροχής ανέρχεται στα 3,162 εκ. ευρώ.
- Το πιθανό σημείο μηδενισμού των αποθεματικών εκτιμάται το 2056.

PRUDENTIAL ACTUARIAL SOLUTIONS LTD

ΑΝΑΛΟΓΙΣΤΙΚΕΣ ΜΕΛΕΤΕΣ ΚΑΙ ΛΥΣΕΙΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΚΙΝΔΥΝΟΥ

Β. ΜΑΡΓΙΟΣ & ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ ΕΠΕ

Το αναλογιστικό ισοζύγιο του Πίνακα 6.2. και των χρηματοροών του Διαγράμματος 6.2., αντιστοιχούν στο Σενάριο των κλιμακούμενων εισφορών των ελεύθερων επαγγελματιών.

Πίνακας 6.2.: Αναλογιστικό Ισοζύγιο Σενάριο Κλιμακούμενων Εισφορών (2,5% Τεχνικό Επιτόκιο)

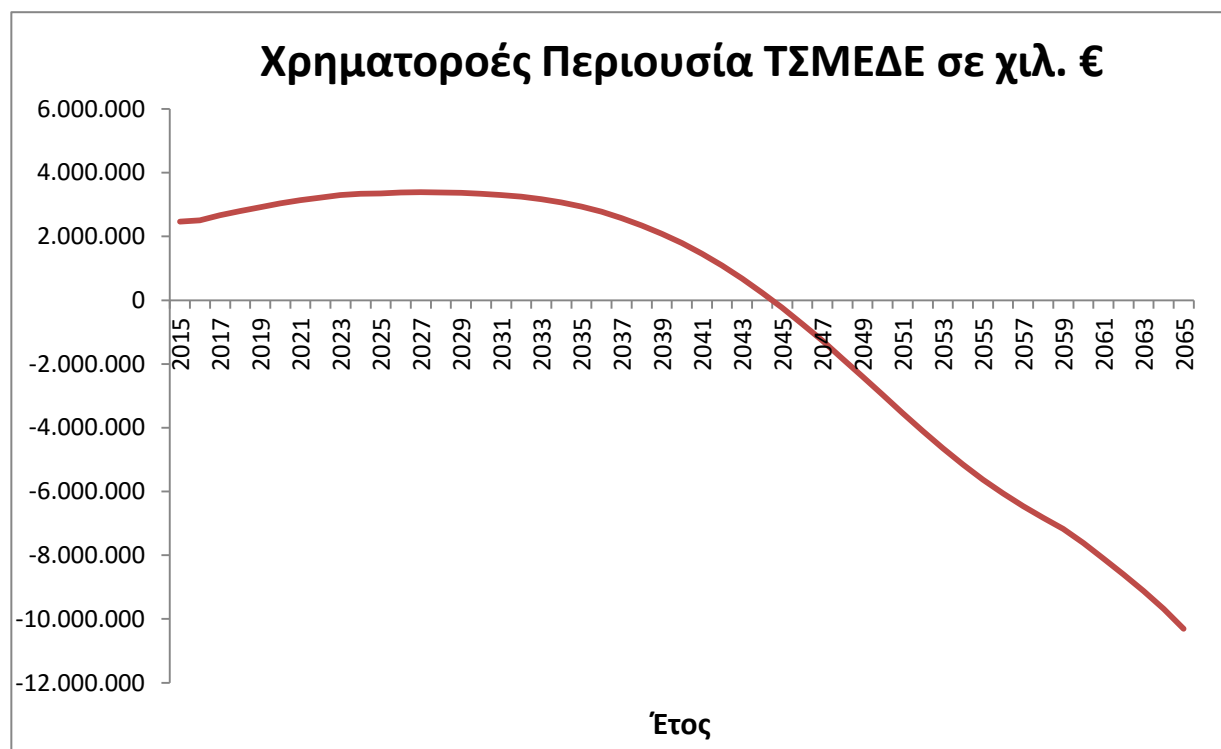
ΑΝΑΛΟΓΙΣΤΙΚΟ ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΣΥΝΤΑΞΗΣ ΤΣΜΕΔΕ Ν.3986/2011				
ΠΑ Ενεργητικού		Ποσά	ΠΑ Παθητικού	Ποσά
ΠΑ Εισφορών Παρούσας Γενιάς Ασφαλισμένων ΕΕ	2.295.469.746		ΠΑ Παροχών Παρούσας Γενιάς Ασφαλισμένων ΕΕ	4.795.949.495
ΠΑ Εισφορών Μέλλουσας Γενιάς Ασφαλισμένων ΕΕ	2.685.694.072		ΠΑ Παροχών Μέλλουσας Γενιάς Ασφαλισμένων ΕΕ	3.279.426.789
ΠΑ Εισφορών Παρούσας Γενιάς Ασφαλισμένων Μισθωτών	2.598.577.701		ΠΑ Παροχών Παρούσας Γενιάς Ασφαλισμένων Μισθωτών	3.418.517.683
ΠΑ Εισφορών Μέλλουσας Γενιάς Ασφαλισμένων Μισθωτών	2.077.427.731		ΠΑ Παροχών Μέλλουσας Γενιάς Ασφαλισμένων Μισθωτών	1.635.949.517
ΠΑ Εισφορών Παρούσας Γενιάς Ασφαλισμένων ΕΕ Επικουρική	945.681.747		ΠΑ Παροχών Παρούσας Γενιάς Ασφαλισμένων ΕΕ Επικουρική	1.819.785.381
ΠΑ Εισφορών Μέλλουσας Γενιάς Ασφαλισμένων ΕΕ Επικουρική	869.556.962		ΠΑ Παροχών Μέλλουσας Γενιάς Ασφαλισμένων ΕΕ Επικουρική	1.352.563.776
ΠΑ Εισφορών Παρούσας Γενιάς Ασφαλισμένων Μισθωτών Επικουρική	892.321.027		ΠΑ Παροχών Παρούσας Γενιάς Ασφαλισμένων Μισθωτών Επικουρική	1.153.477.769
ΠΑ Εισφορών Μέλλουσας Γενιάς Ασφαλισμένων Μισθωτών Επικουρική	548.330.947		ΠΑ Παροχών Μέλλουσας Γενιάς Ασφαλισμένων Μισθωτών Επικουρική	500.750.401
ΠΑ Εισφορών Παρούσας Γενιάς Ασφαλισμένων ΕΕ Εφάπαξ	724.838.058		ΠΑ Παροχών Παρούσας Γενιάς Ασφαλισμένων ΕΕ Εφάπαξ	1.782.974.290
ΠΑ Εισφορών Μέλλουσας Γενιάς Ασφαλισμένων ΕΕ Εφάπαξ	737.847.294		ΠΑ Παροχών Μέλλουσας Γενιάς Ασφαλισμένων ΕΕ Εφάπαξ	1.163.664.673
ΠΑ Εισφορών Παρούσας Γενιάς Ασφαλισμένων Μισθωτών Εφάπαξ	518.171.979		ΠΑ Παροχών Παρούσας Γενιάς Ασφαλισμένων Μισθωτών Εφάπαξ	831.931.104
ΠΑ Εισφορών Μέλλουσας Γενιάς Ασφαλισμένων Μισθωτών Εφάπαξ	960.312.260		ΠΑ Παροχών Μέλλουσας Γενιάς Ασφαλισμένων Μισθωτών Εφάπαξ	1.106.740.304
ΠΑ Λοιπών Εσόδων	709.057.792		ΠΑ Παροχών Συνταξιούχων Κύρια	3.531.104.875
Περιουσία	2.464.337.368		ΠΑ Παροχών Συνταξιούχων Επικουρική	8.195.381
Απώλειες από PSI + Οφειλόμενη Κρατική Χρηματοδότηση	2.860.000.000		ΠΑ Εξόδων Διαχείρισης	508.787.499
Αναλογιστικό Έλλειμμα	7.862.194.253		Αναλογιστικό Πλεόνασμα	0
Σύνολο Ενεργητικού	26.889.818.936		Σύνολο Παθητικού	26.889.818.936

Β. ΜΑΡΓΙΟΣ & ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ ΕΠΕ

Δείκτης Ελλείμματος	29,24%	ΠΑ Παροχών Παρούσας Γενιάς Ασφαλισμένων με βάση την Προϋπηρεσία μέχρι 31/01/2016	6.211.186.075
Δείκτης Ελλείμματος (+ ανάκτηση απωλειών PSI & οφειλόμενη Κρατική χρηματοδότηση)	16,81%		
Δείκτης Μείωσης Παροχών	29,80%	ΠΑ Παροχών Συνταξιούχων	3.539.300.256
Δείκτης Αύξησης Εισφορών	49,59%	Συντελεστής Οικονομικής Επικάλυψης	25%
		Συντελεστής Οικονομικής Επικάλυψης (+ανάκτηση απωλειών PSI & οφειλόμενη Κρατική χρηματοδότηση)	55%

Διάγραμμα 6.2.: Σενάριο Κλιμακωτών Εισφορών Προβολή Χρηματοροών

Παρατηρήσεις:

- Από το αναλογιστικό ισοζύγιο του παρόντος σεναρίου εισφορών/παροχών, παρατηρείται ότι το Ταμείο, λαμβάνοντας υπόψη τις παροχές της κύριας σύνταξης, της επικουρικής και της εφάπαξ παροχής, παρουσιάζει μακροχρόνιο αναλογιστικό έλλειμμα της τάξης του 29% (αυξημένο σε σχέση με το 18% του σεναρίου των σταθερών εισφορών) του συνόλου του ενεργητικού. Στην περίπτωση που ληφθούν υπόψη (ανακτηθούν) οι απώλειες του PSI και η οφειλόμενη κρατική χρηματοδότηση, το μακροχρόνιο αναλογιστικό έλλειμμα εκτιμάται στο 16,81% (αυξημένο σε σχέση με το 3,29% του σεναρίου του σεναρίου των σταθερών εισφορών) του συνόλου του ενεργητικού.
- Επίσης, παρατηρείται ότι ο συντελεστής αποθεματοποίησης (δείκτης οικονομικής επικάλυψης που μας δείχνει κατά πόσο η σημερινή περιουσία του ταμείου καλύπτει τα δεδουλευμένα δικαιώματα των ασφαλισμένων) είναι στο 25% (μειωμένος σε σχέση με το 30% του σεναρίου των σταθερών εισφορών). Στην περίπτωση όμως που ληφθούν υπόψη οι απώλειες του PSI και οι οφειλόμενη κρατική χρηματοδότηση τότε ο δείκτης οικονομικής επικάλυψης αυξάνεται στο 55% (μειωμένο σε σχέση με το 79% του σεναρίου των σταθερών εισφορών).
- Από το αναλογιστικό ισοζύγιο επίσης, παρατηρούμε ότι το μεγαλύτερο έλλειμμα προέρχεται από την παρούσα γενιά ασφαλισμένων και συγκεκριμένα από τους παλαιούς ασφαλισμένους (ασφαλισμένοι πριν το 1/1/1993) και στους τρεις κλάδους παροχών (κύριας σύνταξης, επικουρικής και εφάπαξ παροχής).
- Οι μέλλουσες γενεές όπως φαίνεται στο αναλογιστικό ισοζύγιο παρουσιάζουν αναλογιστικό έλλειμμα. Ο λόγος εισφορών/παροχών διαμορφώνεται ως εξής: 80% στην κύρια σύνταξη, 65%, στην επικουρική και 60% στο εφάπαξ για τους ελεύθερους επαγγελματίες.
- Η παρούσα αξία της υποχρέωσης προς τους σημερινούς συνταξιούχους για κύρια σύνταξη ανέρχεται περίπου στα 3,5 δις. €, ενώ για την επικουρική σύνταξη ανέρχεται στα 8,1 εκ. €.
- Το πιθανό σημείο μηδενισμού των αποθεματικών εκτιμάται το 2044.

PRUDENTIAL ACTUARIAL SOLUTIONS LTD

ΑΝΑΛΟΓΙΣΤΙΚΕΣ ΜΕΛΕΤΕΣ ΚΑΙ ΛΥΣΕΙΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΚΙΝΔΥΝΟΥ

Β. ΜΑΡΓΙΟΣ & ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ ΕΠΕ

Το αναλογιστικό ισοζύγιο του Πίνακα 6.3. και των χρηματοροών του Διαγράμματος 6.3., αντιστοιχούν στο Σενάριο των εισφορών του προτεινόμενου σχεδίου νόμου του Υπουργείου.

Πίνακας 6.3.: Αναλογιστικό Ισοζύγιο Σχέδιο Νόμου Υπουργείου (2,5% Τεχνικό Επιτόκιο)

ΑΝΑΛΟΓΙΣΤΙΚΟ ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΤΣΜΕΔΕ ΣΧΕΔΙΟ ΝΟΜΟΥ				
ΠΑ Ενεργητικού		Ποσά	ΠΑ Παθητικού	Ποσά
ΠΑ Εισφορών Παρούσας Γενιάς Ασφαλισμένων	4.189.261.439		ΠΑ Παροχών Παρούσας Γενιάς Ασφαλισμένων	7.515.457.890
ΠΑ Εισφορών Μέλλουσας Γενιάς Ασφαλισμένων	4.550.692.705		ΠΑ Παροχών Μέλλουσας Γενιάς Ασφαλισμένων	2.035.294.896
ΠΑ Εισφορών Παρούσας Γενιάς Ασφαλισμένων Μισθωτοί	2.598.577.701		ΠΑ Παροχών Παρούσας Γενιάς Ασφαλισμένων Μισθωτοί	5.580.664.418
ΠΑ Εισφορών Μέλλουσας Γενιάς Ασφαλισμένων Μισθωτοί	2.077.427.731		ΠΑ Παροχών Μέλλουσας Γενιάς Ασφαλισμένων Μισθωτοί	1.529.944.438
ΠΑ Εισφορών Παρούσας Γενιάς Ασφαλισμένων ΕΕ Επικουρική	945.681.747		ΠΑ Παροχών Παρούσας Γενιάς Ασφαλισμένων ΕΕ Επικουρική	1.819.785.381
ΠΑ Εισφορών Μέλλουσας Γενιάς Ασφαλισμένων ΕΕ Επικουρική	869.556.962		ΠΑ Παροχών Μέλλουσας Γενιάς Ασφαλισμένων ΕΕ Επικουρική	1.352.563.776
ΠΑ Εισφορών Παρούσας Γενιάς Ασφαλισμένων Μισθωτών Επικουρική	892.321.027		ΠΑ Παροχών Παρούσας Γενιάς Ασφαλισμένων Μισθωτών Επικουρική	1.153.477.769
ΠΑ Εισφορών Μέλλουσας Γενιάς Ασφαλισμένων Μισθωτών Επικουρική	548.330.947		ΠΑ Παροχών Μέλλουσας Γενιάς Ασφαλισμένων Μισθωτών Επικουρική	500.750.401
ΠΑ Εισφορών Παρούσας Γενιάς Ασφαλισμένων ΕΕ Εφάπαξ	724.838.058		ΠΑ Παροχών Παρούσας Γενιάς Ασφαλισμένων ΕΕ Εφάπαξ	1.782.974.290
ΠΑ Εισφορών Μέλλουσας Γενιάς Ασφαλισμένων ΕΕ Εφάπαξ	737.847.294		ΠΑ Παροχών Μέλλουσας Γενιάς Ασφαλισμένων ΕΕ Εφάπαξ	1.163.664.673
ΠΑ Εισφορών Παρούσας Γενιάς Ασφαλισμένων Μισθωτών Εφάπαξ	518.171.979		ΠΑ Παροχών Παρούσας Γενιάς Ασφαλισμένων Μισθωτών Εφάπαξ	831.931.104
ΠΑ Εισφορών Μέλλουσας Γενιάς Ασφαλισμένων Μισθωτών Εφάπαξ	960.312.260		ΠΑ Παροχών Μέλλουσας Γενιάς Ασφαλισμένων Μισθωτών Εφάπαξ	1.106.740.304
ΠΑ Λοιπών Εσόδων	709.057.792		ΠΑ Παροχών Συνταξιούχων	3.531.104.875
Περιουσία	2.464.337.368		ΠΑ Εκκρεμών Συντάξεων	8.195.381
Απώλειες από PSI + Οφειλόμενη Κρατική Χρηματοδότηση	2.860.000.000		ΠΑ Εξόδων	508.787.499
Αναλογιστικό Έλλειμμα	7.634.922.085		Αναλογιστικό Πλεόνασμα	0

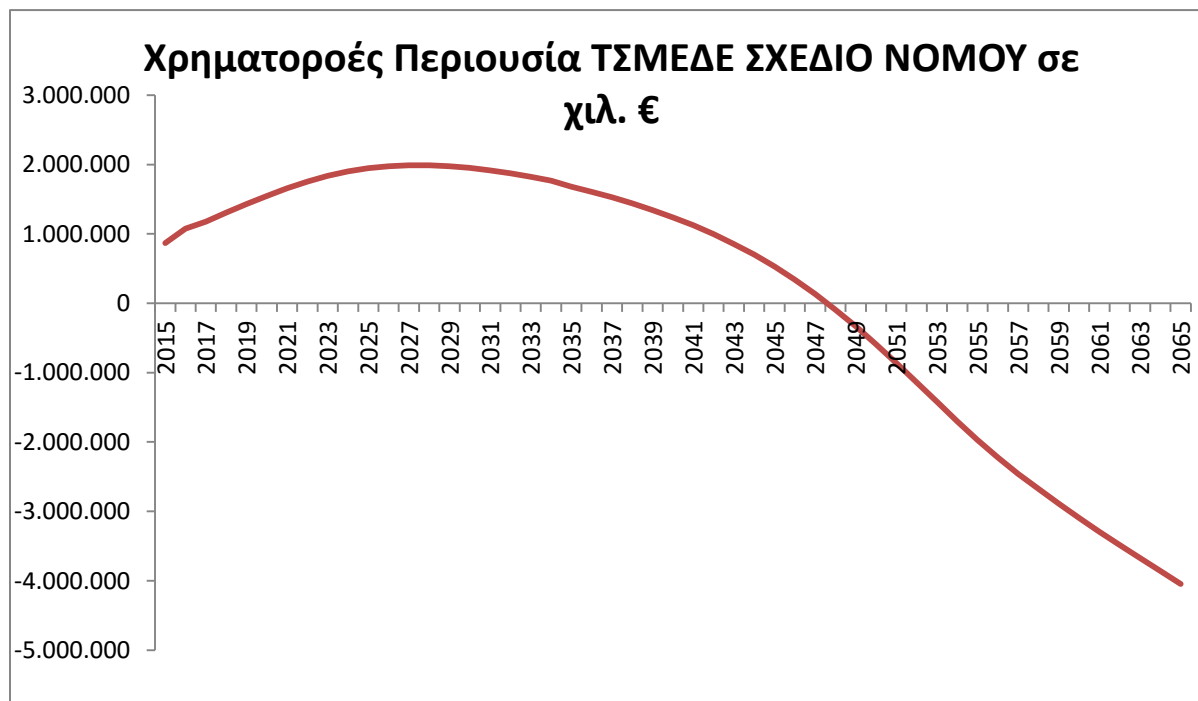
PRUDENTIAL ACTUARIAL SOLUTIONS LTD

ΑΝΑΛΟΓΙΣΤΙΚΕΣ ΜΕΛΕΤΕΣ ΚΑΙ ΛΥΣΕΙΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΚΙΝΔΥΝΟΥ

Β. ΜΑΡΓΙΟΣ & ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ ΕΠΕ

Σύνολο Ενεργητικού	33.281.337.094	Σύνολο Παθητικού	30.421.337.094
Δείκτης Ελλείμματος	22,94%	ΠΑ Παροχών Παρούσας Γενιάς Ασφαλισμένων με βάση την Προϋπηρεσία μέχρι 31/12/2015	8.407.930.884
Δείκτης Ελλείμματος (+ ανάκτηση απωλειών PSI & οφειλόμενη Κρατική χρηματοδότηση)	13,21%	ΠΑ Παροχών Συνταξιούχων	3.539.300.256
Δείκτης Μείωσης Παροχών	25,53%	Συντελεστής Οικονομικής Επικάλυψης	21%
Δείκτης Αύξησης Εισφορών	38,93%		

Διάγραμμα 6.3.: Σενάριο Σχέδιο Νόμου Υπουργείου Προβολή Χρηματορρών

Παρατηρήσεις:

- Οι μέλλουσες γενεές, όπως φαίνεται στο αναλογιστικό ισοζύγιο, επιβαρύνονται υπέρμετρα σε σχέση με τις παροχές που θα λάβουν. Συγκεκριμένα, **ο λόγος εισφορών/παροχών διαμορφώνεται στην κύρια σύνταξη ίσος με 223% για τους ελεύθερους επαγγελματίες.**
- Το **έλλειμμα του Ταμείου (για τους τρεις κλάδους) είναι ίσο με 7,6 δις € και ως ποσοστό του Ενεργητικού είναι 22,94%**, ενώ εάν λαμβάναμε υπόψη την ανάκτηση απωλειών PSI & οφειλόμενης κρατικής χρηματοδότησης το έλλειμμα θα ήταν 13,21%.
- Το πιθανό σημείο μηδενισμού των αποθεματικών εκτιμάται το 2047-2049. **Η εκτιμώμενη βιωσιμότητα οριακά ξεπερνά τα 30 έτη.**

7. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ – ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

- Το Ταμείο (τομείς Κύριας Σύνταξης, Επικουρικής και Εφάπαξ) δεν έχει ιδιαίτερο πρόβλημα βιωσιμότητας (ειδικά στην περίπτωση που διατηρηθούν σταθερές εισφορές, δηλαδή, δεν υπάρξει κλιμάκωση με βάση τις 14 ασφαλιστικές κλάσεις) και μάλιστα η βιωσιμότητά του ξεπερνάει τον ορίζοντα των 40 ετών.
- Το σχέδιο νόμου του Υπουργείου περιπλέκει το πρόβλημα βιωσιμότητας του Ταμείου. Δημιουργεί αναλογιστική ανισορροπία, έχει καθαρά εισπρακτικό χαρακτήρα με ορίζοντα 3 με 4 έτη, δημιουργεί ανισότητες και καταρρίπτει την αρχή της αλληλεγγύης των γενεών, προωθώντας έτσι την εισφορο-αποφυγή και τη μη συνέχιση της ασφάλισης, αφού ένα ασφαλισμένος με 15 έτη ασφάλισης και ένας με 40 έτη, λαμβάνουν σχεδόν την ίδια σύνταξη.
- Στο σχέδιο νόμου του Υπουργείου, μεταφέρονται όλα τα βάρη στις νέες γενεές ασφαλισμένων, αφού καλούνται να καταβάλλουν εισφορές οι οποίες φτάνουν στο διπλάσιο των παροχών που θα λάβουν (βλ. για σύγκριση ισοζύγια 6.3 και 6.1). Επιπλέον, το μεγαλύτερο βάρος της κάλυψης των ελλειμμάτων των παλαιών ασφαλισμένων, θα πέσει στους νέους ελεύθερους επαγγελματίες, όπως φαίνεται από το ισοζύγιο 6.3. Η νέα γενεά των μισθωτών θα καλύψει μικρότερο βάρος από αυτό το έλλειμμα όπως φαίνεται από το ισοζύγιο 6.3.
- Επιπλέον, με το σχέδιο του Υπουργείου η παρούσα γενεά των ασφαλισμένων ελεύθερων επαγγελματιών θα πληρώσει σχεδόν τις τριπλάσιες εισφορές, σε σχέση με το σενάριο των σταθερών εισφορών, για να λάβει παροχή η οποία δεν θα είναι διπλάσια σε σχέση με την παροχή (συμπεριλαμβανομένου και της εθνικής σύνταξης) του αντίστοιχου σεναρίου των σταθερών εισφορών.

Στον πίνακα 7.1. παρουσιάζονται συνοπτικά τα αποτελέσματα των σεναρίων για την βιωσιμότητα του ΤΣΜΕΔΕ.

Πίνακας 7.1.: Συγκεντρωτικά Αποτελέσματα Βιωσιμότητας ΤΣΜΕΔΕ

α/α	Σενάρια	Αναλογιστικό Έλλειμμα σε δισ. €	Αναλογιστικό Έλλειμμα ως % του Ενεργητικού	Πιθανό έτος μηδενισμού των αποθεματικών
1	Σταθερές εισφορές ελευθέρων επαγγελματιών στην 1η ασφαλιστική κλάση	3,6	18,05% (3,29%)	2055-2057
2	Κλιμακούμενες εισφορές μέχρι την 14η κλάση	7,8	29,24% (16,81%)	2043-2045
3	Εισφορές και παροχές σύμφωνα με το Σχέδιο Νόμου του Υπουργείου	7,6	22,94% (13,21%)	2047-2049

ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ

Στο σημείο αυτό κρίνεται σκόπιμη η παράθεση των ακόλουθων παρατηρήσεων:

1. Δεδομένης της ταχύτητας με την οποία παρατηρούνται οι σύγχρονες εξελίξεις, οι εκτιμήσεις για πολύ μεγάλο χρονικό διάστημα των στοιχείων ενεργητικού και παθητικού του αντίστοιχου αναλογιστικού ισοζυγίου, εμπεριέχουν έναν αρκετά σημαντικό βαθμό στατιστικής μεταβλητότητας, όσο απομακρυνόμαστε στο μέλλον τόσο η αβεβαιότητα των εκτιμήσεων αυξάνεται, ωστόσο το περιθώριο μη ακριβούς εκτίμησης περικλείεται στα όρια του στατιστικού σφάλματος.

2. Η νομοθεσία που αφορά στις προϋποθέσεις απονομής των παροχών των Ταμείων μπορεί να τροποποιείται συχνά, για να λάβει υπόψη την ανακύπτουσα κοινωνική και οικονομική πραγματικότητα, καθώς και την οικονομική κατάσταση του Ταμείου. Κατά συνέπεια, κανένα νομοθετικό πλαίσιο δεν θα παραμείνει το ίδιο για διαστήματα τα οποία πλησιάζουν τη χαρακτηριστική διάρκεια των μακροχρόνιων εκτιμήσεων όπως αυτή καταγράφεται στις αναλογιστικές μελέτες.

3. Οι προβλέψεις πραγματοποιούνται για να εξετάσουν την μακροπρόθεσμη φερεγγυότητα των Ταμείων. Δεν αναμένεται ότι οι πραγματικές (αναλογιστικές) εισροές και εκροές, κυρίως κατά τη διάρκεια των τελευταίων ετών μιας πολύ μακράς περιόδου αποτίμησης, θα συμπέσουν με αυτές των εκτιμήσεων, αλλά βασιζόμενες στις παροχές των Ταμείων και στις δημογραφικές και οικονομικές παραδοχές κατά την αποτίμηση, οι αναλογιστικές μελέτες δείχνουν την αναμενόμενη οικονομική πορεία του Ταμείου κατά την περίοδο αποτίμησης. Αυτό που έχει σημασία είναι η σύγκριση, με αποτιμήσεις οι οποίες έγιναν σε προγενέστερες αποτιμήσεις του Ταμείου, βάσει των παροχών και των

Β. ΜΑΡΓΙΟΣ & ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ ΕΠΕ

δημογραφικών και οικονομικών παραδοχών που ήταν σε ισχύ κατά τη διεξαγωγή των προηγούμενων αποτιμήσεων.

4. Συνοπτικά αυτό που έχει σημασία είναι να εντοπισθούν και αξιολογηθούν οι αλλαγές στις εκτιμήσεις των εισροών και των εκροών οι οποίες πρέπει να συνυπολογιστούν στην αξιολόγηση της οικονομικής βιωσιμότητας του Ταμείου.

Τέλος θα πρέπει το ταμείο να ελέγχει την αναλογιστική μακροχρόνια βιωσιμότητά του, ώστε να διασφαλίζονται οι βασικές αρχές της κοινωνικής ασφάλισης που είναι:

- η αλληλεγγύη των γενεών,
- η ίση αντιμετώπιση των μελών και των γενεών,
- και η αρχή της ανταποδοτικότητας, δηλαδή να διασφαλίζονται τα δικαιώματα κάθε γενεάς.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ